

**NACIONALINIS MAISTO IR VETERINARIJOS
RIZIKOS VERTINIMO INSTITUTAS**

2010 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2011 m. Vasario 21 d.

Vilnius

TURINYS

I. ĮŽANGA.....	3 – 6
II. INSTITUTO VYKDYTA VEIKLA IR PASIEKTI REZULTATAI.....	7 – 29
III. INSTITUTO VYKDYTOS PROGRAMOS.....	30 – 45
IV. ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETAI	46
Priedai	
1 priedas – PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMO REZULTATAI	
2 priedas – PROGRAMOS ASIGNAVIMŲ PANAUDOJIMAS	

I. ĮŽANGA

Veiklai įtakos turėjusių veiksmų apžvalga

Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas (toliau vadinama – Institutas) yra Lietuvos Respublikos Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai (toliau vadinama – Tarnyba) pavaldė ir atskaitinga įstaiga, atliekanti Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais jam pavestas rizikos vertinimo ir laboratorinių tyrimų funkcijas maisto ir veterinarijos srityse.

Institute veikia Nacionalinės referentinės laboratorijos, kurios atlieka maisto, pašarų saugos ir kokybės bei gyvūnų užkrečiamųjų ligų tyrimus. Instituto darbuotojai atstovauja Lietuvos Respublikai ES institucijų komitetuose ir darbo grupėse.

Instituto finansavimas turi didelės įtakos Instituto veikos efektyvumui. Instituto tinkamas mokslinis pasirengimas ir techninis lygis turi tiesioginės įtakos paslaugų kokybei ir pasirinkimui. Nepakankamas maisto ir pašarų, gyvūnų sveikatos ir gyvūnų gerovės rizikos vertinimo ir kontrolės finansavimas blogina prekių ir paslaugų kokybę, mažina verslo subjektų konkurencingumą. Svarbus veiksnys, lemiantis Instituto veiklos efektyvumą, – Instituto darbuotojų darbo užmokestis bei finansavimo užtikrinimas specialistų kvalifikacijai kelti. Veiklos efektyvumas ir skaidrumas, užduočių įvykdymo terminų laikymasis priklauso nuo finansinių išteklių, skiriamų darbo sąlygoms užtikrinti: darbo vietoms įrengti, darbo priemonėms įsigyti, darbuotojų mokymui. Nuo 2008 m. Instituto biudžetas kasmet mažėja. Tai įtakoja aukštą kvalifikaciją turinčių specialistų praradimą, kurio priežastis – mažas atlyginimas už darbą. 2010 m. lėšų trūkumas stabdė Instituto materialinės bazės plėtrą ir modernizavimą. Tai neigiamai įtakojo Instituto pasirengimą vykdyti pavestas užduotis. Lėšų stoka naujų darbo vietų sukūrimui ir darbuotojų atlyginimų padidinimui skatino didelę kvalifikuoto personalo kaitą.

Instituto ekspertai aktyviai dalyvauja ES institucijų komitetuose ir darbo grupėse bei teikia mokslinę nuomonę ir techninę pagalbą teisės aktų projektams, kurie turi įtakos Lietuvos verslo subjektų veiklos efektyvumui ir konkurencingumui. Jie atstovauja Lietuvos verslo subjektų interesus ir gina jų nuomonę svarstomais klausimais. Instituto ekspertų darbo kokybei didelės įtakos turi patirtis ir žinios, įgyjamos dalyvaujant komitetuose ir darbo grupėse, seminaruose, konferencijoje. Lėšų stoka ekspertų mokymui turi neigiamos įtakos jų kvalifikacijai.

Maisto ir pašarų produktų bei gyvūnų sveikatos epidemiologinė analizė yra labai svarbi visuomenės sveikatai. Moksliniais tyrimais ir žiniomis pagrįstą mokslinę ir techninę pagalbą padeda sumažinti rizikos veiksnių galimą neigiamą poveikį maisto ir pašarų saugai, gyvūnų sveikatai, gyvūnų gerovei ir aplinkai.

Institutas didelį dėmesį skiria maisto saugos ir kokybės bei ženklinimo reikalavimų kontrolei, augant kokybiško, ekologiško maisto poreikiui. Institutas teikia informaciją visuomenei maisto saugos ir sveikos mitybos aktualiais klausimais.

Globalizacija ir klimato kaita sudaro palankias sąlygas gyvūnų užkrečiamųjų ligų, taip pat infekcinių ligų, kuriomis serga tiek žmonės, tiek gyvūnai, plitimui. Pasaulyje plačiai paplito paukščių gripas, mėlynojo liežuvio liga, vezikulinė kiaulių liga, klasikinis kiaulių maras, afrikinis kiaulių maras ir kitos gyvūnų užkrečiamosios ligos. Užkrečiamųjų ligų stebėseną, greitas nustatymas, likvidavimas ir kontrolė mažina jų paplitimą ir protrūkių riziką. Institutas vadovaujasi neatidėliotinų priemonių planu užkrečiamųjų ligų protrūkių atvejais. Instituto pasirengimas turi tiesioginės įtakos gyvūnų užkrečiamųjų ligų sukėlėjų nustatymui ir epidemiologiniam tyrimui. Institutas reguliariai organizuoja mokymus gyvūnų užkrečiamųjų ligų diagnozavimo valdymo klausimais.

Informacijos valdymas yra vienas iš EK 2009–2014 m. ateities iššūkių strategijos prioritetų. Didėjant informacijos srautams ir informacijos poreikiui reikia diegti naujas ir modernizuoti jau turimas informacines technologijas efektyviam ir maksimaliam vietinių išteklių panaudojimui. Institutas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintais prioritetais, dalyvauja įgyvendinant valstybės informacinės visuomenės plėtros politiką, kuri yra neatsiejama nuo naujų technologijų ir telekomunikacijų panaudojimo ir plėtros įvairiose veiklos srityse. Išvystytų informacinių technologijų naudojimas sumažina darbo laiko sąnaudas kaupiant duomenis ir atliekant rizikos vertinimą, suteikia galimybę operatyviai ir efektyviai panaudoti informaciją strateginiams tikslams įgyvendinti. Informacinės technologijos sustiprina visuomenės informavimo institucinius gebėjimus. Tačiau visa tai reikalauja ir papildomų priemonių viešai neplatinamos informacijos apsaugai. Institutas skiria didelį dėmesį elektroninės informacijos apsaugos priemonių diegimui, siekiant užtikrinti elektroninės informacijos konfidencialumą, vientisumą ir prieinamumą.

Informacinių sistemų, registrų, duomenų bazių kūrimas ir tobulinimas yra svarbiausias Instituto prioritetas, užtikrinant greitą keitimąsi duomenimis, jų analizę ir panaudojimą, atsekamumą, rizikos vertinimo galimybę įgyvendinant uždavinius maisto saugos ir veterinarijos srityse. 2010 m. Institutas dalyvavo projektuose, susijusiuose su informacinių sistemų integravimu, taip pat kompiuterinės ir programinės įrangos įsigijimu ir diegimu.

Instituto uždavinius ir funkcijas vykdo aukščiausios kvalifikacijos specialistai, kurių veikla yra sudėtinga, įvairiapusiška ir reikalaujanti didelio savarankiškumo, atsakomybės ir kokybiško profesinio pasiruošimo. Sudėtingą laboratorinę įrangą valdo tik aukščiausios kategorijos specialistai. Naujų ES teisės aktų įgyvendinimui, tyrimų metodų įdiegimui, rizikos vertinimo metodų įdiegimui ir efektyviai duomenų analizei būtina užtikrinti reguliarių Instituto

specialistų kvalifikacijos tęstinį kėlimą ir naujai priimtų į Institutą darbuotojų mokymą. Pagrindiniai darbuotojų mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo tikslai – funkcijų, susijusių su Instituto tikslų įgyvendinimu, vykdymas, dalyvavimas teisėkūros procese ir ES institucijų veikloje bei gebėjimų spręsti problemas, susijusias su strateginių tikslų (prioritetų) įgyvendinimu, tobulinimas. 2010 m. Instituto specialistai dalyvavo ir sėmėsi patirties ES ir kitų tarptautinių institucijų rengiamose konferencijose, seminaruose, kursuose. Šių veiksmų užtikrinimas yra svarbus faktorius darbų kokybei.

Institute ir jo teritoriniuose skyriuose yra įdiegti lokalūs kompiuterių tinklai, dauguma darbo vietų kompiuterizuotos. Siekiant užtikrinti saugų keitimąsi kompiuteriniais duomenimis, naudojamas kompiuterinis duomenų perdavimo tinklas (VPN), jungiantis Tarnybą, teritorines tarnybas su pasienio veterinarijos postais, Institutą ir Maisto ir veterinarijos vidaus audito tarnybą. Visi Instituto darbuotojai turi galimybę naudotis elektroniniu paštu ir nuolatiniu internetu ryšiu.

Institute veikia Skubių pranešimų apie nesaugaus maisto ir pašarų tiekimą rinkai registravimo sistema (RASFF LT), Valstybinis veterinarinių vaistų registras, Veterinarinės informacijos valdymo sistema (VIVS), Laboratorijos informacijos valdymo sistema (LIVS), Dokumentų valdymo sistema, Kokybės valdymo sistema, taip pat kitos taikomosios programos. 2010 m. pradėta kurti nauja laboratorijos informacijos valdymo sistema, apimsianti Laboratorijos departamento ir Rizikos vertinimo departamento veiklą.

Bendradarbiaujant su ES ir pasaulio centrinėmis referentinėmis laboratorijomis, Instituto laboratorijos departamentas diegia naujausius laboratorinių tyrimų standartus ir metodus. Laboratorijos departamente sukurta, įdiegta ir palaikoma kokybės vadybos sistema, atitinkanti standarto LST EN ISO 17025 reikalavimus. Pagal šio standarto reikalavimus Laboratorijos departamentas akredituotas Vokietijos akreditacijos biuro (DAP) (nuo 2010 m. DakkS – Vokietijos akreditavimo įstaiga). Taip pat kokybės sistema yra akredituota pagal Rusijos Federacijos Techninio reguliavimo ir metrologijos federalinės agentūros (GOST-R) bei Rusijos Federacijos Vartotojų teisių ir žmonių gerovės apsaugos federalinės tarnybos (Rosпотребнадзор) Higienos ir epidemiologijos federalinio centro reikalavimus. Laboratorijos departamentui suteikta teisė naudoti Tarptautinio laboratorijų akreditacijos susivienijimo (International Laboratory Accreditation Cooperation) ženklą – ILAC. Institute atliekamų tyrimų rezultatai pripažįstami visame pasaulyje. Kokybės sistemos palaikymas yra kontroliuojamas atliekant vidinį kokybės auditą. Kasmet vyksta Vokietijos akreditacijos įstaigos prižiūrimasis vizitas (išorinis auditas). Laboratorijos kompetencija ir darbuotojų kvalifikacija kiekvienais metais tikrinama dalyvaujant tarplaboratorinių palyginamųjų ir kvalifikacijos tikrinimo tyrimų programose. Darbuotojų kvalifikacija palaikoma ir keliama

organizuojant mokymus, atsižvelgiant į darbuotojų poreikį ir laboratorijai keliamus naujus uždavinius.

II. INSTITUTO VYKDYTA VEIKLA IR PASIEKTI REZULTATAI

2010 m. Institutas teikė mokslinę ir techninę pagalbą Tarnybai, siekiant įgyvendinti maisto ir pašarų saugos bei gyvūnų sveikatos ir gyvūnų gerovės reikalavimus, vadovaujantis ES, Pasaulio sveikatos organizacijos ir Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacijos standartais ir rekomendacijomis, atsižvelgiant į epidemiologinę situaciją pasaulyje ir Europoje bei į mokslo pasiekimus. Instituto darbuotojai dalyvavo, pristatant Lietuvos Respublikos pozicijas Europos Sąjungos institucijų ekspertų darbo grupių, komitetų, komisijų posėdžiuose. 2010 m. Instituto specialistai dalyvavo Europos maisto saugos tarnybos (EMST), Europos vaistų agentūros (EVA) veterinarinių vaistų komiteto (VVK), Jungtinių tyrimų centro ENGL (Molekulinės biologijos ir genetiškai modifikuotų organizmų laboratorijų tinklas), Nacionalinių referentinių laboratorijų ir kitų institucijų darbo grupių veikloje.

2010 m. Instituto darbuotojai dalyvavo įgyvendinant tarptautinius projektus: 1) Dvynių projektą RO/2007-IB/AG/02 „Nacionalinės sanitarinės veterinarinės ir maisto saugos tarnybos institucinių gebėjimų stiprinimas – veterinarijos tarnybų gebėjimas stebėti, likviduoti ir kontroliuoti gyvūnų ligas“; 2) Europos Sąjungos Dvynių projektas KS/07/AG/01 „Europos Sąjungos maisto saugos ir veterinarijos tarnybų standartų atitiktis“.

2010 m. Instituto specialistai pagal Tarnybos įgyvendinamą projektą „VMVT ir jai pavaldžių įstaigų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, veiklos efektyvumo ir administracinių gebėjimų didinimas“ dalyvavo anglų kalbos, kompiuterinio raštingumo ir bendravimo su žiniasklaida mokymuose.

Rizikos vertinimas

Institutas organizuoja rizikos vertinimą, teikia mokslinę, techninę pagalbą rizikos valdytojams bei informaciją apie riziką vartotojams ir socialiniams partneriams, rengia ir vykdo mokslinius projektus, bendradarbiauja su Europos maisto saugos tarnyba, Europos vaistų agentūra bei kitomis šalies bei užsienio kompetentingomis ir mokslo institucijomis rizikos vertinimo klausimais. Instituto atliekamas rizikos vertinimas visoje maisto saugos grandinėje nuo lauko iki stalo. Mokslinė nuomonė apie medžiagas ir produktus teikiama atsižvelgiant į naudą ir riziką. Instituto specialistai vertina medžiagų, produktų ir teiginių riziką, analizuoja ir platina mokslinę informaciją, rengia rizikos vertinimo kokybės valdymo vadovą ir rizikos vertinimo metodikas, bendradarbiauja su socialiniais partneriais ir vartotojais rizikos vertinimo klausimais.

Veterinarinių vaistų vertinimas ir registracija

Institutas atlieka veterinarinių vaistų, pateiktų registracijai, registracijos atnaujinimui ir keitimams, sąrankų ekspertizę, kad būtų įvertinta veterinarinių vaistų kokybė, efektyvumas ir

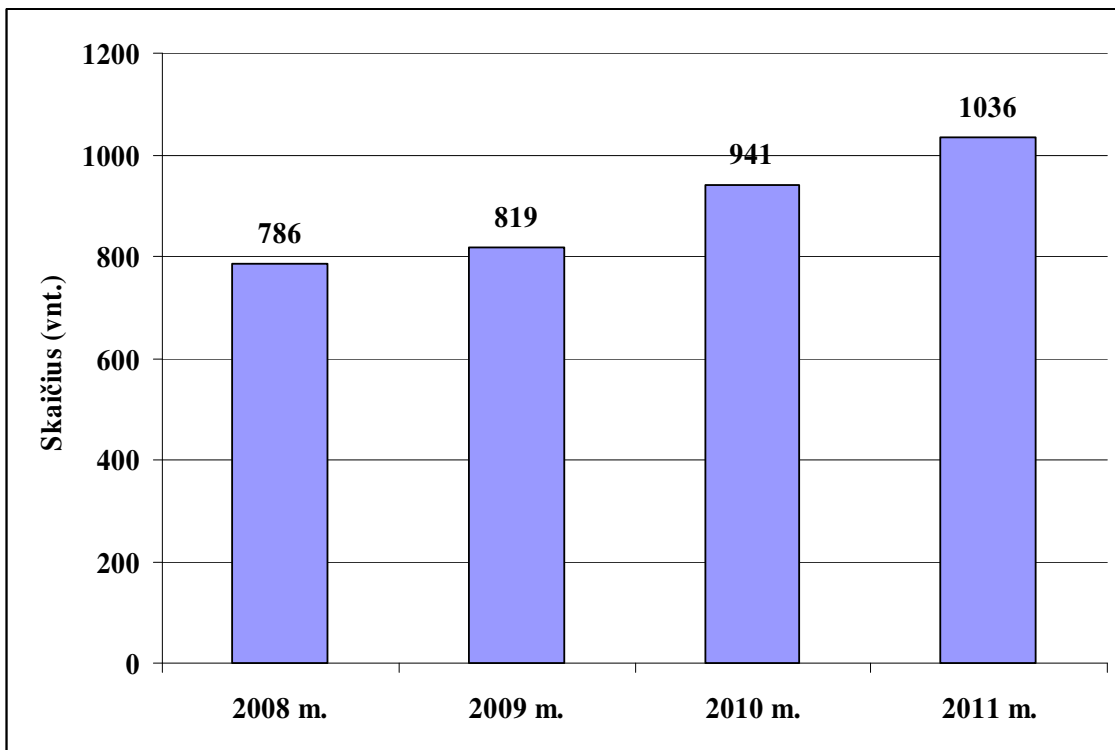
saugumas. Institutas teikia išvadas Tarnybai ir administruoja Lietuvos Respublikos veterinarinių vaistų registrą (toliau – Registras) bei archyvuoja veterinarinių vaistų sąrankas.

Veterinariniai vaistai Lietuvos Respublikoje registruojami, vadovaujantis Veterinarinių vaistų registravimo, gamybos ir tiekimo Lietuvos Respublikos rinkai reikalavimais (Žin., 2005, Nr. 131–4754; Žin., 2008, Nr. 128–4912), paruoštais pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/82/EB *dėl Bendrijos kodekso, susijusio su veterinariniais vaistais*, ir ją papildančią Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/28/EB *iš dalies keičiančią Direktyvą 2001/82/EB dėl Bendrijos kodekso, susijusio su veterinariniais vaistais*.

Lietuvoje vykdomos šios veterinarinių vaistų registracijos procedūros: decentralizuota procedūra (DCP) – ES šalyje neregistruotas veterinarinis vaistas registruojamas keliose ES valstybėse narėse; savitarpio pripažinimo procedūra (SPP) – vienoje ES valstybėje narėje registruotas veterinarinis vaistas registruojamas keliose ES valstybėse narėse; nacionalinė procedūra (NP) – veterinarinis vaistas registruojamas tik Lietuvoje.

Lietuvoje veterinarinių vaistų asortimentas turi tendenciją kasmet didėti. Registre buvo: 2008 m. 786, 2009 m. 819, 2010 m. 941 ir 2011 m. 1036 veterinariniai vaistai (1 pav.).

2010 m., įvertinus veterinarinių vaistų sąrankas, Institutas parengė ir pateikė Tarnybai 19 įsakymų projektų dėl veterinarinių vaistų registracijos, registracijos atnaujinimo ir veterinarinių vaistų informacijos keitimo. 2010 metais Tarnybos direktoriaus įsakymu užregistruoti 37 farmacinių firmų 97 veterinariniai vaistai. 2007 m. buvo užregistruota 60, 2008 m. – 55, 2009 m. – 89 veterinariniai vaistai. 2010 m. 65 veterinariniai vaistai užregistruoti pagal nacionalinę procedūrą (2007 m. – 37, 2008 m. – 28, 2009 m. – 58), 12 veterinarinių vaistų užregistruota pagal savitarpio pripažinimo procedūrą (2007 m. – 16, 2008 m. – 17, 2009 m. – 13), 20 veterinarinių vaistų užregistruota pagal decentralizuotą procedūrą (2007 m. – 7, 2008 m. – 10, 2009 m. – 18). Registracija atnaujinta 95 veterinariniams vaistams (2007 m. – 149, 2008 m. – 86, 2009 m. – 90). 2010 m. buvo pakeistos 315 veterinarinių vaistų charakteristikų santraukos. 33 veterinarinių vaistų charakteristikų santraukos pakeistos įgyvendinant Europos Komisijos sprendimus dėl veterinarinių vaistų, kurių sudėtyje yra veikliųjų medžiagų kolistino sulfato, doksiciklino hidrato, chinolonų ir (arba) fluorochinolonų, taip pat veterinarinių vaistų Tiamutin premix ir Porcilis M Hyo (2007 m. – 290, 2008 m. – 308, 2009 m. – 403) (2 pav.).

1 pav. Veterinarinių vaistų skaičius Lietuvos Respublikos veterinarinių vaistų registre 2008 – 2011 metų sausio 1 d.

Pagal centralizuotą procedūrą registruojamų veterinarinių vaistų kokybę, saugumą ir efektyvumą vertina Europos vaistų agentūra. 2010 m. Europos vaistų agentūros Veterinarinių vaistų komitetas pritarė ir Europos Komisija priėmė sprendimą suteikti rinkodaros teisę 5 veterinariniams vaistams, kurie buvo įrašyti į Registrą (2007 m. – 13, 2008 m. – 13, 2009 m. – 9) (3 pav.). 4 iš 5 veterinarinių vaistų yra maistiniams gyvūnams skirtos inaktyvintos vakcinos.

RHINISENG injekcinė suspensija kiaulėms (LABORATORIOS HIPRA, S.A., Ispanija) yra inaktyvinta bakterinė vakcina nuo kiaulių atrofino rinito, tiksliau vakcina yra skirta paršeliams pasyviai per krekenas imunizuoti, aktyviai imunizavus paršavedes ir kiaulaites, siekiant sumažinti progresuojančio ir neprogresuojančio atrofino rinito klinikinius požymius ir sukeltus pažeidimus, taip pat sumažinti svorio netekimą, susijusį su *Bordetella bronchiseptica* ir *Pasteurella multocida* infekcijomis penėjimo laikotarpiu. Vakcinoje yra inaktyvintų 833CER padermės *Bordetella bronchiseptica* ir rekombinantinio D tipo *Pasteurella multocida* toksino.

COXEVAC injekcinė suspensija galvijams ir ožkoms (Ceva Sante Animale, Prancūzija) yra inaktyvinta vakcina, skirta galvijams aktyviai imunizuoti, siekiant sumažinti riziką neušsikrėtusiems gyvuliams, kurie vakcinuoti būdami nevaikingi, tapti platintojais (5 kartus mažesnė tikimybė, palyginus su placebo gaunančiais gyvuliais), ir sumažinti *Coxiella burnetii*

išskyrimą į aplinką su šių gyvulių pienu, makšties išskyromis, ir ožkoms aktyviai imunizuoti, norint sumažinti išsimitimų, sukeliamų *Coxiella burnetii*, skaičių ir sumažinti šių mikroorganizmų išskyrimą į aplinką su pienu, makšties išskyromis, išmatomis ir placenta. Vakcinoje yra inaktyvintų *Nine Mile* padermės *Coxiella burnetii*.

BTVPUR AISap 2-4, injekcinė suspensija avims (Merial, Prancūzija) yra skirta avims aktyviai imunizuoti, norint apsaugoti nuo viremijos ir sumažinti klinikinius požymius, sukeliamus 2 ir 4 serotipų mėlynojo liežuvio ligos viruso. Atitinkamai vakcinoje yra inaktyvintų 2 ir 4 serotipų mėlynojo liežuvio ligos viruso antigenų.

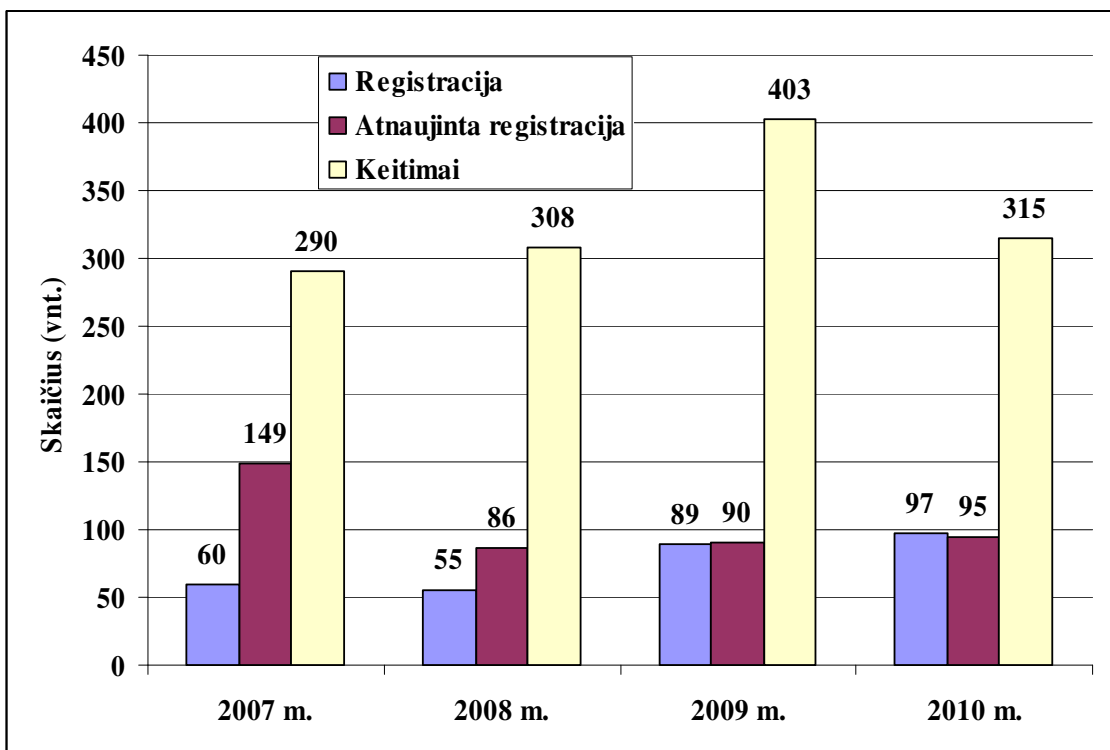
Bovilis BTV8 injekcinė suspensija galvijams ir avims (Intervet International B.V., Nyderlandai) yra skirta avims nuo 1 mėnesio amžiaus ir galvijams nuo 6 sav. amžiaus aktyviai imunizuoti, norint apsaugoti nuo 8 serotipo mėlynojo liežuvio ligos viruso sukeltos viremijos. Vakcinoje yra inaktyvinto 8 serotipo mėlynojo liežuvio ligos viruso.

Veterinarinis vaistas Meloxoral (Le Vet B.V., Nyderlandai) yra dviejų stiprumų (1,5 mg/ml ir 0,5 mg/ml) geriamoji suspensija, skirta šunims ir katėms uždegimui ir skausmui mažinti, esant ūminėms ir (ar) lėtinėms skeleto ir raumenų ligoms. Veterinarinio vaisto veiklioji medžiaga yra oksikamų klasės nesteroidinis vaistas nuo uždegimo (NVNU) – meloksikamas, kuris slopindamas prostaglandinų sintezę, mažina uždegimą, skausmą, eksudaciją ir karščiavimą.

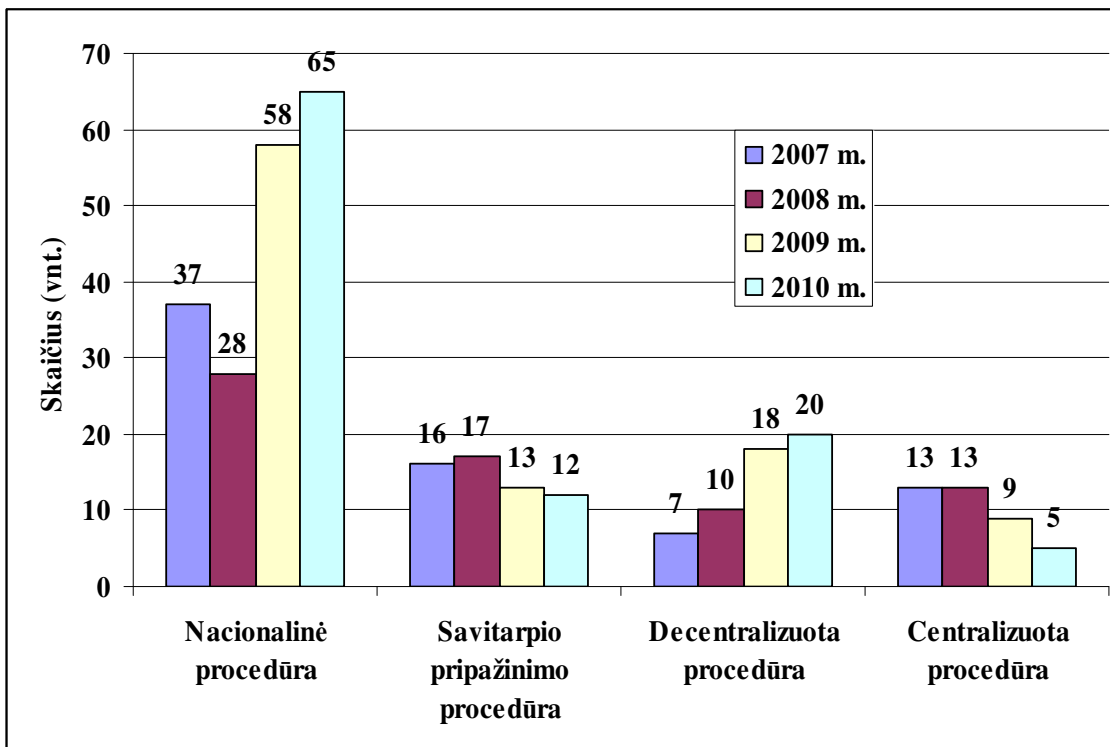
2010 m. buvo įvertintos 294 periodinės veterinarinių vaistų saugumo ataskaitos.

2010 m. registruota veterinarinių vaistų pagal gyvūnų rūšį (4 pav.): galvijams – 24 proc. (2008 m. – 30 proc., 2009 m. – 22 proc.), kiaulėms – 26 proc. (2008 m. – 22 proc., 2009 m. – 26 proc.), paukščiams – 9 proc. (2008 m. – 18 proc., 2009 m. – 23 proc.), šunims ir katėms – 20 proc. (2008 m. – 17 proc., 2009 m. – 10 proc.), arkliams – 9 proc. (2008 m. – 10 proc., 2009 m. – 7 proc.), avims ir ožkoms – 10 proc. (2008 m. – 3 proc., 2009 m. – 9 proc.), kitiems gyvūnams – 2 proc. (2009 m. – 3 proc.)

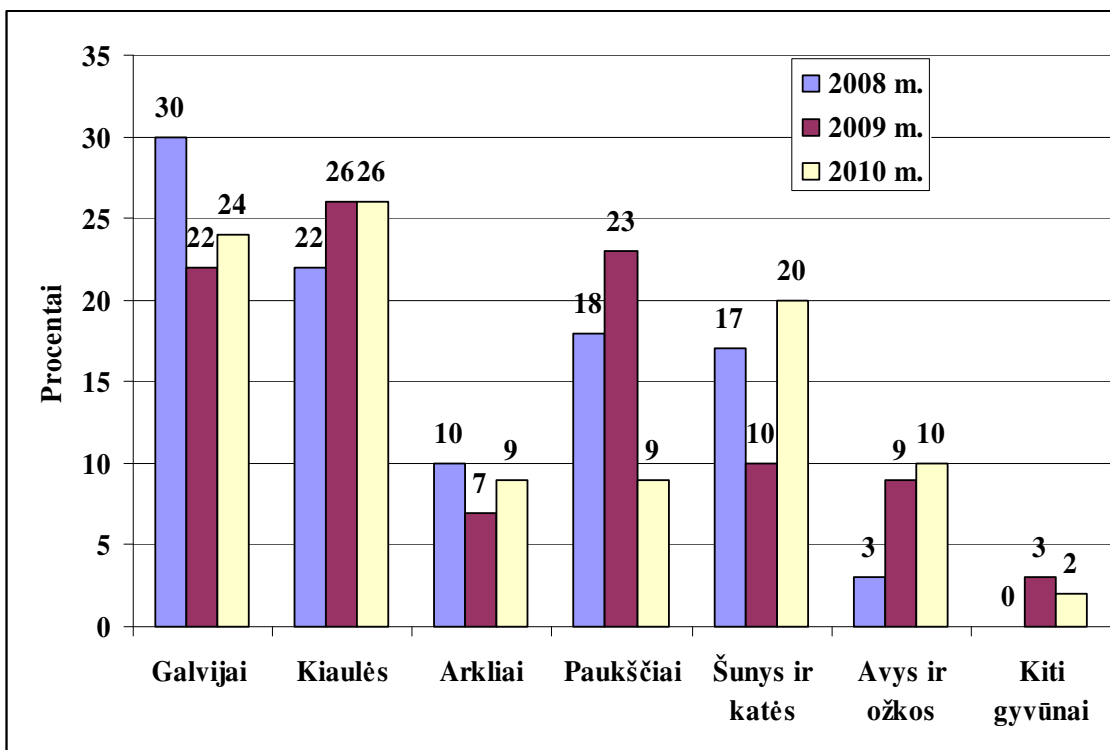
2010 m. registruota veterinarinių vaistų pagal vaistų kategoriją: 5 vakcinos, 42 antimikrobiniai vaistai, 2 hormoniniai vaistai, 8 nesteroidiniai vaistai nuo uždegimo, 16 antiparazitinių vaistų, 24 kiti veterinariniai vaistai (5 pav.).

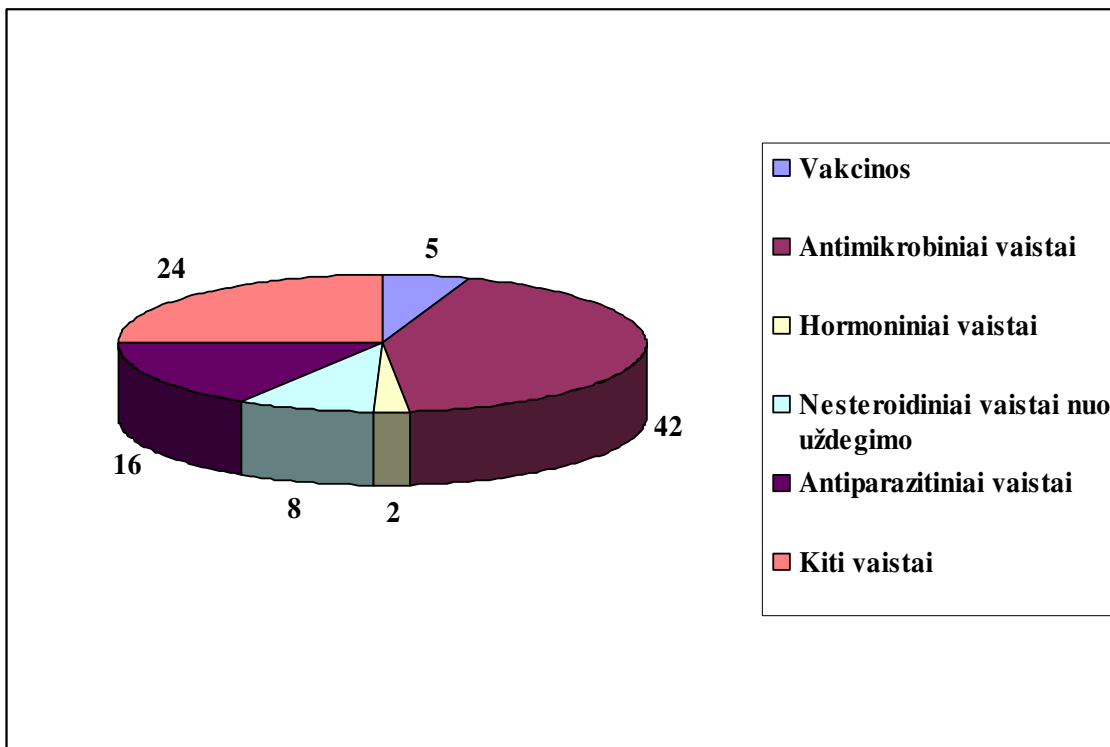
2 pav. Veterinarinių vaistų registracija, registracijos atnaujinimas ir keitimai 2007–2010 metais

3 pav. Registruotų veterinarinių vaistų skaičius pagal registracijos procedūras 2007–2010 metais Lietuvoje

4 pav. Registruotų veterinarinių vaistų skaičius proc. gyvūnų rūšims 2007–2010 metais Lietuvoje

5 pav. Registruotų veterinarinių vaistų skaičius pagal vaistų kategoriją 2010 metais Lietuvoje

Lietuvoje užregistruoti antimikrobiniai veterinariniai vaistai – amoksicilinas, doksiciklinas, sulfonamidai, enrofloksacinas, oksitetraciklinas, ampicilinas, tiamulinas,

eritromicinas, tilozinas, ceftiofuras, florfenikolis, cefaleksinas, gentamicinas, marbofloksacinas, linkomicinas, benzilpenicilinas, tiamfenikolis; ir antiparazitiniai veterinariniai vaistai – fipronilas, toltrazurilis, ivermektinas, febantelis, deltametrinas, permetrinas, levomizolis (1 lentelė).

1 lentelė. Registruotų veterinarinių vaistų skaičius pagal veikliąją medžiagą Lietuvoje

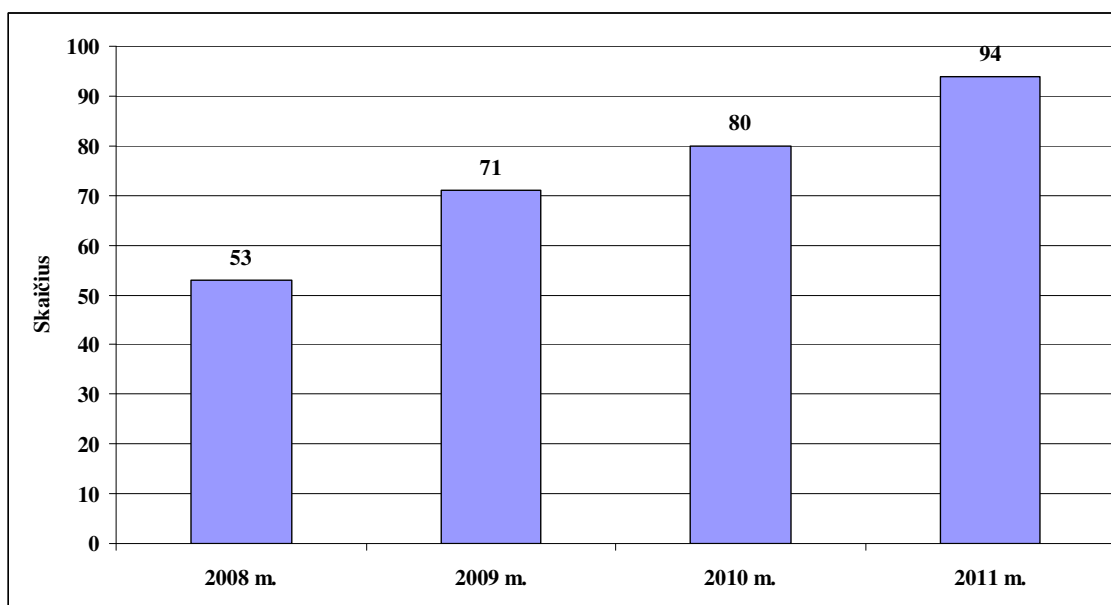
Veiklioji medžiaga	Veterinarinių vaistų skaičius
Antimikrobiniai veterinariniai vaistai	
Amoksicilinas	7
Doksiciklinas	4
Sulfonamidai	4
Enrofloksacinas	3
Oksitetraciklinas	3
Ampicilinas	3
Tiamulinas	3
Eritromicinas	2
Tilozinas	2
Ceftiofuras	2
Florfenikolis	2
Cefaleksinas	2
Gentamicinas	1
Marbofloksacinas	1
Linkomicinas	1
Benzilpenicilinas	1
Tiamfenikolis	1
Antiparazitiniai veterinariniai vaistai	
Fipronilas	6
Toltrazurilis	3
Ivermektinas	2
Febantelis	2
Deltametrinas	1
Permetrinas	1
Levomizolis	1

Veterinarinės paskirties biocidų vertinimas ir registracija

Biocidai Lietuvos Respublikoje autorizuojami ir registruojami vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. liepos 8 d. įsakymu Nr. 358 patvirtintais „Biocidų autorizacijos ir registracijos nuostatais“ (Žin., 2002, Nr. 79–3361) ir 2002 m. rugpjūčio 14 d. įsakymu Nr. 421 patvirtintomis „Biocidų autorizacijos ir registracijos taisyklėmis“ (Žin., 2002, Nr. 87–3760). Vadovaujantis 2008 m. rugpjūčio 25 d. VMVT direktoriaus įsakymo Nr. B1-440 „Dėl veterinarinės paskirties biocidų autorizacijos ir registracijos“ (Žin., 2008, Nr. 100-3883) 1.1.1 punkto reikalavimais Institutas priima paraiškas autorizuoti ir registruoti šių tipų biocidus: 3 tipas – veterinarinės paskirties biocidai (veterinarinės higienos tikslams, įskaitant produktus, kurie naudojami gyvūnų auginimo ir

laikymo vietose bei transportavimo priemonėse); 4 tipas – maisto ir pašarų dezinfekantai (maisto, pašarų ir geriamojo vandens ruošimo, transportavimo, laikymo ir naudojimo įrangą, talpyklas, naudojimo priemonės, vamzdynus ir paviršius); 14 tipas – rodenticidai (pelių, žiurkių ir kitų graužikų kontrolė gyvūnų laikymo vietose); 18 tipas – insekticidai, akaracidai ir kiti nariuotakojų kontrolės biocidai; 19 tipas – repelentai ir atraktantai; 20 tipas – maisto ir pašarų atsargų antiseptikai.

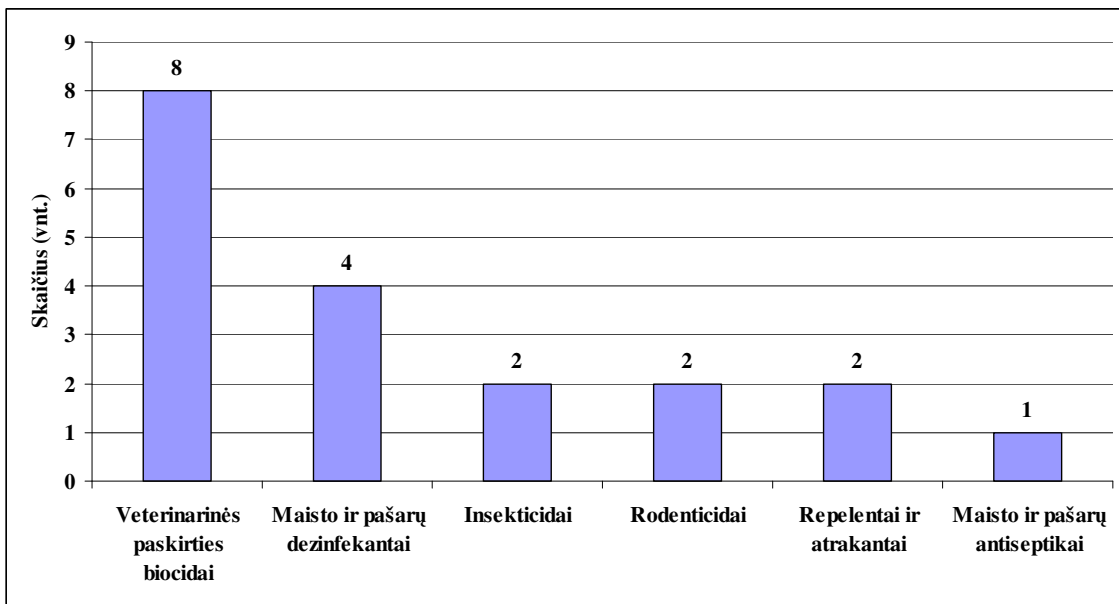
2011 m. sausio 1 d. veterinarinės paskirties biocidų sąrašė buvo 94 biocidai (6 pav.). 2010 m., įvertinus autorizacijai pateiktą dokumentaciją, VMVT pasiūlyta autorizuoti 19 veterinarinės paskirties biocidų ir atnaujinti autorizaciją 2 veterinarinės paskirties biocidams.

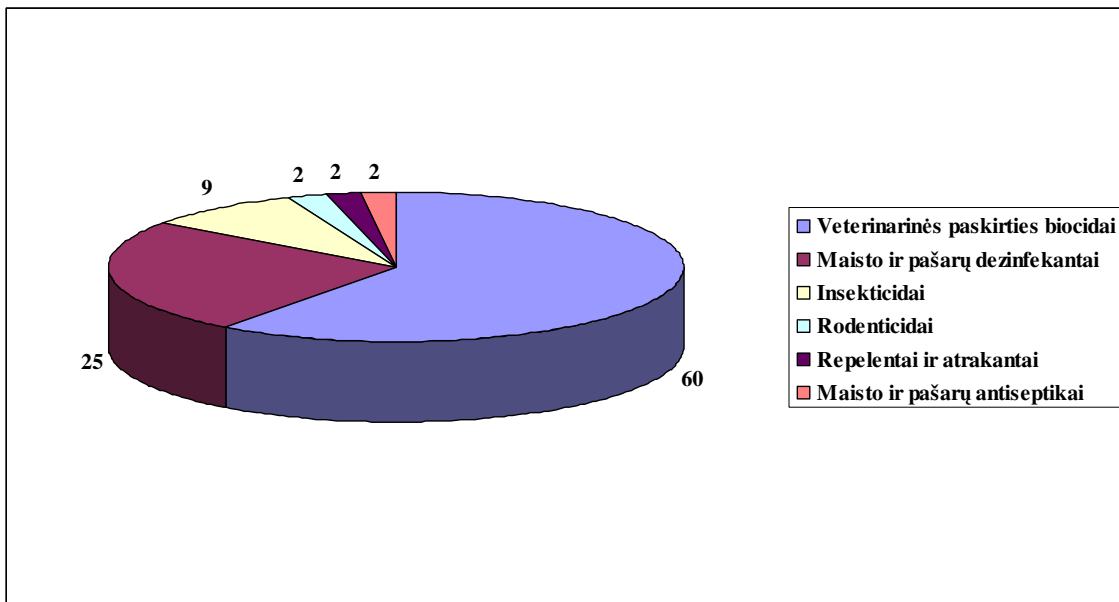
6 pav. Autorizuotų veterinarinės paskirties biocidų skaičius 2008–2011 m. sausio 1 d. Lietuvoje

2010 m. autorizuota veterinarinės paskirties biocidų: 8 veterinarinės paskirties biocidai (3 tipas), 4 maisto ir pašarų dezinfekantai (4 tipas), 2 insekticidai, akaracidai ir kiti nariuotakojų kontrolės biocidai (18 tipas), 2 rodenticidai (14 tipas), 2 repelentai ir antrakantai (19 tipas), 1 maisto ir pašarų antiseptikas (20 tipas) (7 pav.).

2011 m. sausio 1 d. veterinarinės paskirties biocidų sąrašė buvo (8 pav.): 3 tipas (veterinarinės paskirties biocidai) – 60 proc., 4 tipas (maisto ir pašarų dezinfekantai) – 25 proc., 18 tipas (insekticidai, akaracidai ir kiti nariuotakojų kontrolės biocidai) – 9 proc., 20 tipas (maisto ir pašarų antiseptikai), 19 tipas (repelentai ir antrakantai) ir 14 tipas (rodenticidai) – po 2 proc.

7 pav. 2010 m. Lietuvoje autorizuotų veterinarinės paskirties biocidų skaičius

8 pav. 2011 m. sausio 1 d. Lietuvoje autorizuotų veterinarinės paskirties biocidų skaičius proc. pagal tipus

Mokslinės nuomonės

2010 m. parengtos mokslinės nuomonės šiomis temomis:

- Nuomonė dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/32/EB dėl nepageidaujamų medžiagų gyvūnų pašaruose priedo keitimo dėl laikotarpio kai kurių nepageidaujamų medžiagų didžiausių leistinų kiekių peržiūrai.

- Nuomonė dėl Komisijos reglamento, nustatančio leidimą naudoti produktą Monteban G100 (narazinas) kaip pašarų priedą, skirtą penimiems viščiukams.

- Nuomonė dėl Komisijos reglamento, nustatančio leidimą naudoti produktą Maxiban® G160 (narazinas/nikarbazinas) kaip pašarų priedą, skirtą penimiems viščiukams.

- Nuomonė dėl Komisijos reglamento, nustatančio leidimą naudoti produktą Kofogran (nikarbazinas) kaip pašarų priedą, skirtą viščiukams iki 4 mėn. amžiaus.

- Nuomonė dėl Komisijos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamento (EB) Nr. 767/2009 IV priedas dėl 11 straipsnio 5 dalyje minėtų pašarinių žaliavų arba kombinuotųjų pašarų sudėties ženklavimo leistinių nuokrypių.

- Nuomonė dėl pašarinių žaliavų katalogo ir dėl gairių skirtumų tarp įvairių pašarų produktų, veterinarinių vaistų ir biocidų.

- Nuomonė dėl EFSA dokumento dėl gairių pašarų priedų funkcinei grupei „medžiagos mažinančios pašarų taršą mikotoksinais“ vertinti.

- Nuomonė dėl Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir naudojimo.

- Nuomonė dėl *Codex Alimentarius* DLK nustatymo raktopaminui ir narazinui bei dėl ilgalaikės ES strategijos svarstant kodekso DLK medžiagoms, pasižyminčioms augimą skatinančiomis savybėmis.

- Nuomonė dėl ambrozijos sėklų ir tiesioginio pašarų džiovinimo rizikos.

- Nuomonė dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pateiktų Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie SAM paruoštų pozicijų (POZ-537, POZ-538, POZ-539, POZ-540) dėl iš dalies keičiamos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/08/EB, į jos I ir IA priedus įrašant veikliąsias medžiagas.

- Nuomonė dėl modifikuotų kukurūzų MON89034xMON88017 leidimo ES naudoti maisto ir pašarų gamybai.

- Nuomonė dėl Komisijos sprendimo projekto dėl veterinarinio vaisto „Veraflox-pradofloksacinas“ rinkodaros teisės suteikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 726/2004

- Nuomonė dėl Komisijos sprendimo projekto „dėl veterinarinio vaisto „Tildren 500 mg liofilizatas infuziniam tirpalui paruošti“, kurio sudėtyje yra veikliosios medžiagos tiludrono rūgšties“.

- Nuomonė dėl Jungtinės Karalystės Veterinarinių vaistų direktorato (VMD) pareikštų pastabų, ketinimui kreiptis į Veterinarinių vaistų nuolatinį komitetą (Standing Committee) su prašymu persvarstyti Veterinarinių vaistų komiteto (CVMP) sprendimą dėl veterinarinių vaistų su veikliąja medžiaga – doksicilinu, informacijos harmonizavimo.

- Nuomonė CVO posėdžiui dėl narazino DLK nustatymo.

- Nuomonė dėl autogeninės veterinarinės vakcinos įvežimo į Lietuvos Respubliką.

- Nuomonė dėl veterinarinių vakcinų FEBRIVAC DE ir FEBRIVAC BP įvežimo į Lietuvos Respubliką.

- Nuomonė dėl veterinarinių vakcinų DISTEMINK ir BIOCOM-P kailiniams žvėreliams įvežimo į Lietuvos Respubliką.

- Nuomonė dėl veterinarinių vakcinų BIO NEW EDS+COR ir BIO NEW IB+COR paukščiams įvežimo į Lietuvos Respubliką.

- Nuomonė dėl veterinarinio vaisto VARIDOL FUM bitėms įvežimo į Lietuvos Respubliką.

- Nuomonė dėl veterinarinės vakcinos FARROWSURE PLUS B įvežimo į Lietuvos Respubliką.

- Nuomonė dėl veterinarinės vakcinos AVIFFRA RTI paukščiams įvežimo į Lietuvos Respubliką.

- Nuomonė dėl veterinarinės vakcinos PREGSURE BVD ir Europos Komisijos sprendimo K(2010)5694.

- Nuomonė dėl žuvų miltų, užterštų salmonelėmis, nukenksminimo.

- Nuomonė dėl ryžių, uždraustų vartoti žmonių maistui, galimybės naudoti gyvūnų šėrimui.

- Nuomonė dėl estrogenų, esančių piene.

- Nuomonė dėl UAB „Aleksan“ gaminamų mineralinių papildų.

- Nuomonė dėl paukščių gripo rizikos vertinimo.

- Dėl pranešimo dėl galvijų tuberkuliozės grėsmės įvertinimo V.P. Kasparavičiaus ūkyje.

- Nuomonė dėl Europos Sąjungos Tarybos Vyriausiųjų veterinarijos pareigūnų (CVO) darbo grupės 2010 m. spalio 1 d. posėdžio išvadų dėl antimikrobinio atsparumo projekto (Nr. DS 1696/10).

- 2008 metų pašarų stebėsenos analizė Lietuvoje.

- Medžiagų liekanų stebėsenos gyvūnuose ir gyvūniniuose maisto produktuose analizė 2004-2009 metais Lietuvoje.

- Nuomonė dėl vaisiuose ir daržovėse esančių nitratų kiekio bei galimo poveikio sveikatai.

- Nuomonė dėl galimo glutamato natūralaus kiekio maisto produktuose.

- Nuomonė dėl galimo natūralaus aliuminio kiekio makaronuose.

- Nuomonė dėl kūdikių mišinių, kuriuose yra piperonilo butoksido, realizacijos.

Techninė pagalba Tarnybai

- Parengtos ir 2010 m. liepos 8 d. VMVT direktoriaus įsakymu Nr. B1-250 patvirtintos medžiagų liekanų gyvūnuose jų mėsoje, piene, paukštienoje, kiaušiniuose, žvėrienoje, žuvyse ir meduje stebėsenos ataskaitų formos.

- Parengtas pernešamumo ir kryžminės taršos pašarų ūkio subjektuose vertinimo aprašas.

- Parengti atsakymai FVO Generalinio audito DG SANCO/2010/8374 misijai dėl medžiagų liekanų gyvūnuose ir gyvūniniuose maisto produktuose stebėsenos plano ir kryžminės pašarų taršos pašarų ūkio subjektuose.

- Pateiktos pastabos teisės akto „Ūkio subjektų, kurie verčiasi pašarų veikla, įregistravimo taisyklės“ projektui.

- Pateiktos pastabos teisės akto „Ūkio subjektų, kurie verčiasi pašarų veikla, patvirtinimo taisyklės“ projektui.

- Laboratorinių tyrimų rezultatų vertinimo išvados dėl kiaušinių mėginiuose nustatyto enrofloksacino, dėl seleno kiekio visaverčiuose pašaruose, dėl kiaulės raumenyje nustatyto streptomicino, amoksicilino ir eritromicino, dėl karvės šlapime nustatyto 17-alfa-19-nortestosterono, dėl galvijo inkste nustatyto kadmio, dėl arklio inkste nustatyto kadmio, dėl arklio raumens mėginyje nustatytos salicilo rūgšties, dėl avies raumens mėginyje nustatyto 4-metilaminoantipirino, dėl pakaitinių vištaičių pašarų mėginyje nustatytos salinomicino natrio druskos,

- Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai nuolat pateikiamos pastabos ir pasiūlymai dėl rengiamų raštų projektų maisto rizikos klausimais.

Institute tiriami visi žaliavų, pašarų, maisto produktų ir geriamojo vandens saugai ir kokybei užtikrinti būtini rodikliai. Taip pat vykdomi gyvūnų užkrečiamųjų ligų tyrimai. Nuo 2009 m. valstybinių programų maisto produktų ir žaliavų laboratorinių tyrimų protokolai išrašomi su gautų rezultatų įvertinimo išvadomis, kurias rengia rizikos vertinimo specialistai. Rengiant laboratorinių tyrimų duomenų vertinimo išvadas, gauti rezultatai sulyginami su ES ir Lietuvos teisės aktų reikalavimais, todėl atsakingam Tarnybos inspektoriui, pristačiusiam mėginius, lengviau įvertinti duomenis, eliminuojamos klaidos. 2010 m. parengtos 99552 maisto produktų valstybinių laboratorinių tyrimų rezultatų vertinimo išvados.

Valstybinių veterinarinės stebėsenos planų rengimas

Institute parengti šie planų projektai:

- Parengtas ir 2010 m. kovo 30 d. VMVT direktoriaus įsakymu Nr. B1-133 patvirtintas 2010 metų medžiagų liekanų gyvūnuose ir jų mėsoje, piene, paukštienoje, kiaušiniuose, žvėrienoje, žuvyse ir meduje stebėsenos planas.

- Parengti ir 2010 m. kovo 30 d. VMVT direktoriaus įsakymu Nr. B1-133 patvirtinti Mėginių ėmimo nurodymai 2010 metams medžiagų liekanų gyvūnuose ir jų mėsoje, piene, paukštienoje, kiaušiniuose, žvėrienoje, žuvyse ir meduje tyrimui.

- Parengtas 2010 metų valstybinės veterinarinės pašarų stebėsenos ir kontrolės plano patvirtinto 2010 m. sausio 4 d. VMVT direktoriaus įsakymu Nr. B1-3 papildymas.

- Parengtas ir 2010 m. gruodžio 23 d. VMVT direktoriaus įsakymu Nr. B1-488 patvirtintas 2011 metų medžiagų liekanų gyvūnuose ir jų mėsoje, piene, paukštienoje, kiaušiniuose, žvėrienoje, žuvyse ir meduje stebėsenos planas.

- Parengti ir 2010 m. gruodžio 23 d. VMVT direktoriaus įsakymu Nr. B1-488 patvirtinti 2011 metų mėginių ėmimo nurodymai medžiagų liekanų gyvūnuose ir jų mėsoje, piene, paukštienoje, kiaušiniuose, žvėrienoje, žuvyse ir meduje tyrimams.

- Parengtas 2011 metų valstybinės veterinarinės pašarų stebėsenos plano projektas.

Informaciniai pranešimai

2010 m. buvo parengti šie informaciniai pranešimai rizikos vertinimo temomis:

- *Salmonella* Bareilly infekcijos protrūkis Jungtinėje Karalystėje 2010 metais 2010-12-21

- Saikingai vartokime cinamoną

- Europos Komisija nepritaria mechaniškai atskirtos mėsos gamybos iš galvijų, avių ir ožkų atnaujinimui

- Europos vaistų agentūros Veterinarinių vaistų komiteto 2010 m. gruodžio 7-9 d. posėdžio sprendimai

- Antrasis kovos su USE veiksmų planas

- Naujo tyrimo, kaip ES vartotojai suvokia su maistu susijusius pavojus, rezultatai

- Sveikatos apsaugos ministerija – apie nitratus ir jų poveikį

- Vario ir cinko poveikio aplinkai pirminis vertinimas

- Europos vaistų agentūros Veterinarinių vaistų komiteto 2010 m. lapkričio 9 – 11 d. posėdžio sprendimai

- Pieno išrūgos

- Monofazinės *Salmonella* Typhimurium padermės

- Europos vaistų agentūros Veterinarinių vaistų komiteto 2010 metų spalio 12 – 13 d. posėdžio sprendimai

- Europos vaistų agentūros Veterinarinių vaistų komiteto 2010 metų rugsėjo 14 – 16 d. posėdžio sprendimai

- Nauji reikalavimai šalutinių gyvūninių produktų tvarkymui

- Gerumas ir meilė gyvūnams

- Europos maisto saugos tarnybos pranešimas apie bisfenolį A

- Nauja gyvūnų dauginimo technologija
- Kas 10 minučių nuo pasiutligės miršta vienas žmogus
- Medžiagų liekanų stebėsenos gyvūnuose ir gyvūniniuose maisto produktuose analizė

2004-2009 metais Lietuvoje

- Ornithodoros rūšių erkių vaidmuo Afrikinio kiaulių maro paplitimui
- Baltijos šalių mokslininkai stiprią bendradarbiavimą pašarų kokybės ir saugos srityse
- Europos maisto saugos tarnybos nuomonė apie maisto papildą OPC Plus
- Europos maisto saugos tarnybos nuomonė apie maisto priedą kurkuminą
- Europos vaistų agentūros Veterinarinių vaistų komiteto 2010 metų liepos 13 – 15 d.

posėdžio sprendimai

- Vakarų Nilo karštligės plitimas pasaulyje
- Zoonozių sukėlėjų ir indikatorinių bakterijų antimikrobinio atsparumo apžvalga 2008

metais ES

- EFSA paskelbė mokslinę nuomonę apie pakartotinį maisto priedo liuteino (E 161b) įvertinimą

- Lietuvoje radionuklidų kiekiai laukinių žvėrių mėsoje minimalūs ir nekelia pavojaus gyventojų sveikatai

- Europos maisto saugos tarnybos nuomonė apie kampilobakterijų paplitimą vištienoje
- Kiaulių cirkovirusinė liga
- Per maistą plintančios infekcijos vasaros metu
- Pseudomonos sukėlė sūrio Mozzarella gedimą
- Europos maisto saugos tarnyba iš naujo įvertino azo maistinius dažiklius ir sumažino

leistiną amaranto paros normą

- Clostridium perfringens infekcijos protrūkis Londone 2009 metais
- Privalomas maisto produktų ir gėrimų, turinčių tam tikrų dažiklių, ženklavimas
- Clostridium estertheticum vakuume supakuotoje jautienoje: pavojus sveikatai mažai

tikėtinas

- EFSA paskelbė antrąją metinę ataskaitą apie pesticidų likučius maisto produktuose
- Europos vaistų agentūros Veterinarinių vaistų komiteto 2010 metų birželio 15 – 17 d.

posėdyje priimti sprendimai

- Gyvsidabrio poveikis
- Vitamino E kaip pašarų priedo saugumas ir efektyvumas gyvūnams
- Aliuminio suvartojimas ir poveikis
- Europos maisto saugos tarnybos nuomonė apie steviolio glikozidų saugą
- Mėsa ir mėsos produktai nekelia pavojaus užsikrėsti gripo H1N1 naujuoju virusu

- Hepatito A galima rizika vartojant maisto produktus
 - Pieno kokybės sprendimo būdai
 - Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto 2009 m. ataskaita
 - Europos maisto saugos tarnybos mokslinė nuomonė dėl parazitų žuvies produktuose
- rizikos vertinimo
- Meticilinui atsparių *Staphylococcus aureus* bakterijų taršos faktorių analizė kiaulių bandose
 - Europos maisto saugos tarnyba siūlo nemažinti nitritų priimtinos dienos normos
 - Salmonelių paplitimas vištų dedeklių pulkuose ir visuomenės sveikata
 - Seleno suvartojimas ir poveikis
 - *Coxiella burnetii* galima rizika maisto saugai
 - Chromo suvartojimas ir poveikis
 - Tarptautinis *L. monocytogenes* protrūkis 2009–2010 metais
 - Hemo geležies (geležies peptonato) kaip geležies šaltinio sauga
 - 2008 m. veterinarinių vaistų ir kitų medžiagų liekanų gyvūniniuose maisto produktuose
- stebėsenos rezultatai
- Maisto taršos švinu galimas neigiamas poveikis žmogaus sveikatai
 - Anisakiazė
 - Dioksinų ir dioksinų tipo polichlorintų bifenių paplitimo maiste ir pašaruose stebėseną
 - 24 metai po Černobylio avarijos: maisto rizikos vertinimas
 - Mokslinė nuomonė dėl melamino galimo neigiamo poveikio žmonių ir gyvūnų sveikatai
- sveikatai
- Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto informacija apie „vakuomo“ virusą
 - Tarptautinės žirgų sporto federacijos antidopingo ir gydymo reikalavimai
 - Žmonių sergamumas listerioze Danijoje 2009 metais
 - Informacija apie kepaus mėsos gaminių su nitritine druska galimą riziką
 - Afrikinio kiaulių maro paplitimo rizika
 - Norovirusinės infekcijos protrūkiai Europos Sąjungos šalyse 2010 metais
 - Galvijų tuberkuliozės prevencija
 - Naujosios Europos Sąjungos gyvūnų sveikatos strategijos „prevencija geriau už gydymą“ keliu
 - Rekomenduojamos maistinių medžiagų poreikio normos
 - *Kampilobakterijų* bei salmonelių paplitimas broilerių skerdenose 2008 metais Europos Sąjungoje

- Kovo 22-oji – pasaulinė vandens diena
- Ar maistas – vaistas?
- Informacija apie genetiškai modifikuotų bulvių auginimą ir panaudojimą
- Apie tai, kas gali sukelti mėsos švytėjimą
- Maisto alergenai
- Virusinis hepatitas A
- Druska ir sveikata
- Informacija apie NMVRVI nustatytus nesaugius maisto produktus
- Nesaikingo energetinių gėrimų vartojimo pavojus sveikatai
- Lietuvos ir Rumunijos dvynių projektas sėkmingai įgyvendinta
- Kampilobakteriozės pagrindinis šaltinis – broilerių mėsa
- Maisto papildai mūsų racione
- Europos Sąjungos echinokokų paplitimo stebėsenos ir pranešimų teikimo harmonizuota sistema
- Zoonozių paplitimas ir protrūkiai 2008 metais ES
- Europos Sąjungos sarkocistų paplitimo stebėsenos ir pranešimų teikimo harmonizuota sistema
- Kū karštligės paplitimas ES 2008 metais
- Europos Sąjungos trichinelių paplitimo stebėsenos ir pranešimų teikimo harmonizuota sistema
- Ką reikėtų žinoti apie toksoplazmozę
- Užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų perdavimo rizika avims ir ožkoms per spermą ir perkeliant embrionus
- Kvapiųjų rūkymo medžiagų pakartotinas rizikos vertinimas
- Salmonelių paplitimo kiaulių bandose apžvalga 2008 m. Europos Sąjungoje
- Bičių šeimų mirtingumo priežasčių analizė Europos Sąjungoje
- Epizootinės hemoraginės ligos rizikos vertinimas
- Užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų tyrimo metodų jautrumas
- Furano susidarymas gaminant maistą
- Joduotos druskos vartojimas gali kompensuoti jodo trūkumą

Techninė pagalba Europos Komisijai, Europos maisto saugos tarnybai ir Europos vaistų agentūrai

Institutas teikė tokią informaciją:

- Parengta ir Europos Komisijai pateikta informacija apie 2009 metų medžiagų liekanų gyvūnuose ir gyvūniniuose produktuose stebėsenos plano vykdymą, nustatytus pažeidimus,

taikytas priemonės, 2009 metais atliktus įvežamų gyvūnų ir gyvūninių produktų tyrimus medžiagų liekanoms nustatyti.

- Į Europos Komisijos duomenų bazę suvestas ir pateiktas Lietuvos 2010 metų medžiagų liekanų gyvūnuose ir jų mėsoje, piene, paukštienoje, kiaušiniuose, žvėrienoje, žuvyse ir meduje stebėsenos planas.

- Pastabos EFSA pateiktai mokslinei ataskaitai dėl veterinarinių vaistų ir kitų medžiagų liekanų gyvuose gyvūnuose ir gyvūniniuose produktuose stebėsenos rezultatų 2009 m.

- EVA pateikta informacija, reikalinga arbitražinėms procedūroms apie LR registruotus veterinarinius vaistus Doxycycline 50%, Doxyfar 50%, Synulox LC, ir veterinarinius vaistus, kurių veiklioji medžiaga – klorsulonas.

- Pateiktos pastabos centralizuota procedūra registruojamų veterinarinių vaistų informacijos vertimams į lietuvių kalbą.

- Pateiktas atsakymas į EVA klausimą dėl veterinarinių vakcinų prieinamumo (Discontools diseases).

Dalyvavimas Europos vaistų agentūros, Europos maisto saugos tarnybos komitetuose bei darbo grupėse

Instituto specialistai dalyvavo Europos vaistų agentūros veterinarinių vaistų komiteto ir jo Imunologinių vaistų darbo grupės (IWP), Kokybiško dokumentų peržiūrėjimo darbo grupės (QRD), Veterinarinių vaistų savitarpio pripažinimo ir decentralizuotos procedūrų koordinavimo darbo grupės (CMD(V)) bei Eudrapharm TIG darbo grupės veikloje. Instituto ekspertai dalyvavo Vaistų agentūrų vadovų susitikimuose bei GSE-USE ekspertų plenariniame posėdyje.

2010 m. dalyvauta EMST Pesticidų rizikos vertinimo tarpusavio peržiūros skyriaus (PRAPER) ekspertų grupės „Pesticidų stebėsenos sistema“ veikloje. Vyko trys susitikimai, kuriuose buvo suderintos pesticidų likučių stebėsenos ataskaitų ruošimo ir perdavimo formos. Paruoštos rekomendacijos, skirtos standartinio mėginių aprašymo naudojimui duomenų perdavimui. Naudojant šią sistemą Institutas pagal standartinio mėginių aprašymą sutvarkytus pradinis pesticidų likučių augalinės kilmės maisto produktuose tyrimų duomenis perdavė Europos maisto saugos tarnybai. Dalyvauta EMST duomenų rinkimo ir poveikio skyriaus (DATEX) ekspertų grupės „Cheminės taršos duomenys“ veikloje. Vyko du susitikimai, kuriuose buvo suderintas cheminės taršos rinkimo nuostatos ir aptartos bendradarbiavimo ir duomenų keitimosi tarp ES valstybių narių nuostatos. Institute įdiegta duomenų perdavimo pagal standartinį mėginių aprašymą sistema. Šios sistemos pagalba Institutas perdavė informaciją pagal EK reglamentų reikalavimus apie vykdytus furanų, fumonizinų B₁, B₂, toksino T-2, bei Zearalenono tyrimų rezultatus.

Dalyvauta Europos maisto saugos tarnybos Zoonozių duomenų kaupimo darbo grupės veikloje, Informacijos pasikeitimo platformos (IEP) veikloje, Nacionalinių aspartamo ekspertų grupės veikloje, 14-tame moksliniame kolokviuje dėl maisto klasifikacijos.

Pranešimai, paskaitos, vadovavimas studentams

Instituto darbuotojai skaitė pranešimus tarptautinėse konferencijose, Lietuvos institucijų organizuojuose seminaruose bei mokymuose pašarų stebėsenos, maisto saugos, veterinarinių vaistų ir biocidų temomis:

- Pranešimas „Zoonozės ir jų sukėlėjų stebėsenos pašaruose“ vykdant dvynių projektą RO/2007/IB-AG/02 Nacionalinės sanitarinės veterinarinės ir maisto saugos tarnybos institucinių gebėjimų stiprinimas – veterinarinių tarnybų gebėjimas stebėti, likviduoti ir kontroliuoti gyvūnų ligas (Rumunija).

- Pranešimas „2010 metų medžiagų liekanų gyvūnuose ir jų mėsoje, piene, paukštienoje, kiaušiniuose, žvėrienoje, žuvyse ir meduje stebėsenos plano įgyvendinimas“, mokymuose „Medžiagų ir gaminių, besiliečiančių su maistu, maisto priedų, biocidinių produktų kontrolė. Kokybės sistemos darbo instrukcijos KT-1-5-D1 „Veiksmai, nustatius medžiagų liekanų gyvūnuose, piene, kiaušiniuose ir meduje“ tam tikrų pakeistų nuostatų įgyvendinimo kontrolė“, skirtuose VMVT inspektoriams, atsakingiems už liekanų kontrolę.

- Pranešimas „Valstybinė pašarų stebėsenos Lietuvoje“ Europos 7 Bendrosios programos finansuojamo projekto BALTFoodQUAL tarptautinėje konferencijoje „Rizikos faktoriai gyvulių šėrime ir jų reikšmė maisto kokybei“.

- Pranešimai „Kenksmingų medžiagų kiekių Lietuvoje pagamintuose maisto produktuose mokslinių tyrimų duomenys“, „Kenksmingų medžiagų liekanų stebėsenos norminiai dokumentai“, „Kenksmingų medžiagų liekanų maisto produktuose stebėsenos plano sudarymas“, „Kenksmingų medžiagų susidarymas maisto produktuose, atskirais jų gamybos etapais, prevencinių priemonių reikšmė produktų saugumui“ mokymuose „Kenksmingų likučių kontrolės vykdymas. Informacijos perdavimas maisto grandinėje“, skirtuose VMVT inspektoriams, atsakingiems už liekanų kontrolę.

- Pranešimas „2008–2009 m. valstybinės veterinarinės pašarų stebėsenos Lietuvoje analizė ir išvados. 2010 m. valstybinės veterinarinės pašarų stebėsenos plano įgyvendinimas“ VMVT organizuojuose mokymuose.

- Pranešimas „Veterinarinės paskirties biocidų autorizavimas Lietuvoje“ VMVT organizuojuose seminare pagal 2010 m. Valstybinės maisto ir valstybinės veterinarinės kontrolės specialistų mokymų programą.

- Pranešimas „Veterinarinės paskirties biocidų autorizacija Lietuvoje“ Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie SAM organizuotame seminare „Biocidų tiekimo į rinką ir naudojimo kontrolės aktualūs klausimai“.

- Pranešimas „Veterinarinių vaistų registravimas Lietuvoje“ Veterinarijos farmacijos asociacijos organizuojuose mokymuose.

- Pranešimas „Mokslinis požiūris į pašarų saugą“.

- Pranešimas „Pieno taršos rizikos vertinimas“.

- Viskas apie maisto priedus, naudojamus Lietuvoje ir ES.

- Bičių nozemozės sukėlėjo *Nosema ceranae* invazija, paplitimas, diagnozavimas ir kovos priemonės.

- Prevencinių priemonių reikšmė produktų saugumui ir kt.

2010 m. Rizikos vertinimo departamento ekspertai vadovavo 3 maisto saugos magistrams, skaitė paskaitas Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos fakulteto ir Maisto saugos magistrantūros studijų studentams.

Informacijos vartotojams bei žiniasklaidai teikimas

2010 metais Instituto specialistai atsakinėjo į vartotojų užklausimus šiomis temomis: maisto koncentratai, biogeniniai aminorai mėsos produktuose bei žuvyse, kancerogenai maisto produktuose, leistinos pesticidų normos vaisiuose, ekologiškos daržovės, skaldyti ryžiai, maisto produktai mėsos produktuose, bakterijų skaičius burokėliuose, spurgų virimui naudojami riebalai, patulino pritaikymas pagal Reglamentą (EB) Nr. 1881/2006, būtini atlikti tyrimai ūkyje užaugintoms braškėms, listerijos žuvyse, importuojamiems sausiesiems priesonių mišiniam atliekami tyrimai, košerinis maistas, maisto produktų ženklavimas, mechaniškai atskirta mėsa, greitai užšaldyti maisto produktai.

Instituto specialistai taip pat teikė informaciją žiniasklaidai bei dalyvavo televizijos ir radijo laidose maisto rizikos vertinimo temomis.

Instituto kokybės vadybos sistemos veikimo 2010 m. apžvalga

Instituto Laboratorijos departamentas akredituotas Vokietijos Akreditavimo Tarnybos DAkkS – Deutsche Akkreditierungsstelle GmbH, Rusijos Federacijos techninio reguliavimo ir metrologijos federalinės agentūros ir Rusijos Federacijos vartotojų teisių ir žmonių gerovės apsaugos federalinės tarnybos Higienos ir epidemiologijos centro akreditavimo tarnybose pagal LST EN ISO/IEC 17025 standartą atlikti gyvūninės ir augalinės kilmės maisto produktų, pašarų, vandens ir alkoholinių gėrimų fizikinius-cheminius, cheminius, mikrobiologinius, maisto produktų ir pašarų imunocheminius ir radiologinius, vandens, pieno ir pieno produktų juslinius vertinimus, įvairius mikologinius, molekulinės biologijos ir genetiškai modifikuotų organizmų bei gyvūnų infekcinių ligų tyrimus.

2010 m. Instituto Laboratorijos departamento veikla atitiko LST EN ISO/IEC 17025 standarto ir kokybės vadybos sistemos reikalavimus. Tai patvirtina 2010 m. atliktų vidinių ir išorinių auditų rezultatai: 36-ių planuotų vidinių auditų metu buvo fiksuotos tik 3 gana žymios neatitiktys, kurios buvo ištaisytos atitinkamais korekciniais veiksmais, ir 11 nežymių. 2010 m. gruodžio mėn. 20–23 d. vykusio Vokietijos akreditacijos tarnybos DAkkS priežiūros audito metu ekspertai aptikto 8 nežymias neatitiktis. Visos šios neatitiktys žymios įtakos kokybės vadybos sistemai neturėjo. 2010 m. rugsėjo mėn. 6–9 d. Laboratorijos departamente vyko Rusijos Federacijos techninio reguliavimo ir metrologijos Federalinės agentūros patikrinimas (laboratorija akredituota šioje sistemoje). Neatitikčių nebuvo ir kokybės vadybos sistemos veikla įvertinta teigiamai. Kokybės vadybos sistemos vientisumą užtikrina periodinis sistemos dokumentų aktualizavimas, periodiškai arba pagal besikeičiančius reikalavimus peržiūrint ir keičiant juos. 2010 m. buvo atlikta 49-nių bendrųjų kokybės vadybos sistemos dokumentų peržiūra. Laboratorijos departamento kokybės vadybos sistema užtikrina kokybišką valstybinių programų vykdymą bei užsakovų poreikių tenkinimą, tyrimų atlikimui naudojant modernią įrangą, naujausius mokslo pasiekimus. Šiems tikslams įgyvendinti įsisavinami ir akredituojami nauji tyrimų metodai – 2010 m. DAkkS akredituoti 27 metodai, kurie įtraukti į lanksčią akreditacijos sritį. Laboratorijos departamentas turi lanksčią akreditacijos sritį (metodams, akredituotiems DAkkS), tai leidžia laboratorijai modifikuotus arba naujus metodus, kurių principas yra identiškas esantiems akreditacijos srityje, traktuoti kaip akredituotus.

Vokietijos akreditacijos tarnybos DAkkS akreditacijos srityje yra 499 metodai. Rusijos Federacijos techninio reguliavimo ir metrologijos federalinės agentūros akreditavimo sistemoje (GOST R) akredituota 700 metodų, o Rusijos Federacijos vartotojų teisių ir žmonių gerovės apsaugos federalinės tarnybos Higienos ir epidemiologijos centro akreditavimo sistemoje – 400 metodų.

Instituto personalas

2010 m. lapkričio 5 d. Instituto direktoriumi paskirtas konkursą į šias pareigas laimėjęs Gediminas Pridotkas. Jis pakeitė dr. Joną Milių, nuo 2010 m. spalio 4 dienos pradėjusį vadovauti Tarnybai.

Institute dirba aukščiausios kvalifikacijos specialistai bei techninis personalas, įvaldęs pažangiausius ir sudėtingiausius laboratorinių tyrimų metodus bei moderniausią įrangą. 2010 m. Institute dirbo 275 valstybės tarnautojai ir darbuotojai (toliau – darbuotojai): 177 – Vilniuje, 49 – Kaune, 26 – Panevėžyje, 23 – Šiauliuose. 11 Instituto darbuotojų turi mokslinius laipsnius. Institute sutelktas įvairių sričių personalas: 67 vyriausieji veterinarijos gydytojai, 37 chemikai, 9 biologai, 3 bioinžinieriai, 2 visuomenės sveikatos specialistai, 72

darbuotojai, turintys chemikų inžinierių technikų, veterinarijos, sanitarijos felčerių aukštesnį išsilavinimą ir 85 kitų specialybių darbuotojai.

Bendradarbiavimas su kitomis institucijomis ir įstaigomis

2010 m. buvo sudarytos šios sutartys:

1. Ukrainos valstybinis veterinarijos preparatų ir pašarų priedų mokslo – tyrimų kontrolės institutas (Державний науково – дослідний контрольний інститут ветпрепаратів та кормових добавок (м. Львів Україна)) 2010-04-09 Nr. 20100409/2.

2. Baltarusijos valstybinis veterinarijos centras (Белорусский государственный ветеринарный центр) (2010-04-22 Nr. 20100422/1.

3. Europos vaistų agentūra (European Medicines Agency) 2010-06-09 Nr. 00256/20100609/1; 2010-06-09 Nr. 00254/20100609/2;

4. Valstybės įmonė „Vilniaus metrologijos centras“ 2010-05-10 Nr. 20100510/1.

5. Valstybės įmonė „Panevėžio metrologijos centras“ 2010-03-31 Nr. 20100331/1.

6. Valstybės įmonė „Kauno metrologijos centras“ 2010-08-02 Nr. 20100802/1.

7. Valstybės įmonė Registrų centras 2010-03-01 Nr. 21669/20100301/1.

8. Valstybės įmonė Valstybės turto fondas 2010-05-14 Nr. 20100514/1(17)7R-180-05-10.

9. Valstybės įstaiga Pieno tyrimai 2010-06-30 Nr. 20100630/1.

10. Mokslinis maisto saugos, gyvūnų sveikatos ir aplinkos institutas (Latvija) (Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts „BIOR“) 2010-07-07 Nr. L_2010_125/20100707/1.

11. Eurofins - Dr. Specht Laboratorien GmbH (Laboratory) 2010-07-29 Nr. 20100729/1.

12. Valstybinė federalinė įstaiga Rusijos tyrimų ir sertifikacijos centras Maskva (FGU Rostest - Maskva) 2010-08-18 Nr. 20100818/1.

13. GmbH Vokietijos akreditacijos tarnyba (Deutsche Akkreditierungsstelle GmbH) 2010-09-28 Nr. 20100928/1.

Teisinio reglamentavimo pokyčiai 2010 m.

1. Lietuvos Respublikos Veterinarijos įstatymo pakeitimo įstatymas (Žin., 2010, Nr. 148-7563).

2. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos 2010 m. birželio 17 d. įsakymas Nr. B1-230 „Dėl laboratorinių tyrimų įkainių 2010 metams patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 74-3787; Nr. 103-5359).

Viešieji pirkimai 2010 m.

Neskelbiamos derybos

1. Agilent, Shimadzu ir Applied Biosystems analitinės įrangos techninio aptarnavimo paslaugų pirkimas neskelbiamų derybų būdu. 2010-01-04 sudaryta sutartis su UAB „ARM GATE“, 2010-01-05 sudaryta sutartis su UAB „Lokmis“.

2. Applied Biosystems analitinės įrangos, skirtos molekulinės biologijos ir genetiškai modifikuotų organizmų analizei, techninio aptarnavimo paslaugų pirkimas neskelbiamų derybų būdu. 2010-03-09 sudaryta sutartis su UAB „Linea libera“.

3. Teisinei metrologijai priskirtų matavimo priemonių metrologinės patikros, kalibravimo ir atitikties įvertinimo paslaugų pirkimas neskelbiamų derybų būdu. 2010-05-10 sudaryta sutartis su VĮ „Vilniaus metrologijos centras“.

4. Jungtinių ir pavienių konservuotų pieno mėginių užkrečiamųjų ligų diagnostiniams tyrimams pirkimas neskelbiamų derybų būdu. 2010-06-30 sudaryta sutartis su VĮ „Pieno tyrimai“.

5. Diagnostinių rinkinių ir papildomų priemonių ir medžiagų užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų tyrimams greituoju tyrimo metodu (imunofermentinės analizės (ELISA) metodas) pirkimas neskelbiamų derybų būdu. 2010-10-07 sudaryta sutartis su UAB „Vilimeksas“.

Atviras konkursas

1. Diagnostinių imunofermentinės analizės (IFA) rinkinių virusologiniams tyrimams pirkimas atviro konkurso būdu (pirkimo numeris 84267). 2010-04-12 sudaryta sutartis su UAB „Bioeksma“, 2010-04-14 sudaryta sutartis su UAB „Ardeola“.

2. Cheminiams tyrimams naudojamų diagnostinių rinkinių, plastiko, stiklo gaminių ir priemonių pirkimas atviro konkurso būdu (pirkimo numeris 89171). 2010-09-29 sudarytos sutartys su UAB „Bioeksma“, UAB „Grida“, UAB „Ardeola“, UAB „ARM GATE“, UAB „Elymus“, UAB „Lokmis“, 2010-10-07 sudaryta sutartis su UAB „Interlux“, 2010-10-18 sudaryta sutartis su UAB „Grida“.

3. Mikrobiologiniams ir bakteriologiniams tyrimams naudojamų mitybos terpių ir vienkartinį priemonių pirkimas atviro konkurso būdu (pirkimo numeris 90893). 2010-10-28 sudarytos sutartys su UAB „Linea libera“, UAB „Biometrija“, UAB „Interlux“, UAB „Bioeksma“, UAB „Elymus“, UAB „Grida“, UAB „Mediq Lietuva“, UAB „Bioforma“, UAB „Diagnostinės sistemos“, UAB „Diamedica“, L. R. Tamulio firma „Meditalika“, 2010-11-15 sudaryta sutartis su UAB „Biometrija“.

4. Diagnostinių rinkinių ir papildomų priemonių ir medžiagų užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų tyrimams greituoju tyrimo metodu (imunofermentinės analizės

(ELISA) metodas) pirkimas atviro konkurso būdu (pirkimo numeris 91720). 2010-11-24 sudaryta sutartis su UAB „Vilimeksas“.

Supaprastintas atviras konkursas

1. Specialiųjų ir kitų dujų, naudojamų laboratorinių tyrimų atlikimui ir kitiems tikslams pirkimas supaprastinto atviro konkurso būdu (pirkimo numeris 89718). 2010-09-06 sudaryta sutartis su UAB „AGA“.

2. Pavienių ir suformuotų į jungtinių mėginių pieno mėginiai iš kontroliuojamų karvių bandų bei suformuotų jungtinių pieno mėginių iš į rinką tiekiančių pieną pieno ūkių tiekimo paslaugų pirkimas supaprastinto atviro konkurso būdu (pirkimo numeris 95100). 2010-11-02 sudaryta sutartis su VĮ „Pieno tyrimai“.

3. Elektros energijos pirkimas supaprastinto atviro konkurso būdu (pirkimo numeris 90924). 2010-08-27 sudaryta sutartis su UAB „Energijos tiekimas“

Mažos vertės pirkimai

2010 metais Institutas, įsigydamas prekes, paslaugas ir darbus, atliko 330 mažos vertės pirkimų.

III. INSTITUTO VYKDYTOS PROGRAMOS

1-asis strateginis tikslas

Tarnybos strateginis tikslas – įgyvendinant socialiai atsakingą maisto ir veterinarijos srities Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos politiką, stiprinti visuomenės sveikatą ir vartotojų apsaugą, susijusią su maisto sauga ir kokybe, užtikrinti aukšto lygio gyvūnų sveikatingumą ir gerovę.

Efekto kriterijai:

1. Vykdamas valstybinę maisto kontrolę, pagerės maisto kokybę ir saugą, sumažės žmonių grupinių susirgimų dėl nesaugaus maisto.
2. Vykdamas efektyvią valstybinę veterinarinę kontrolę, sumažės pasiutligės atvejų ir paukščių sergamumo salmonelioze paplitimas.

Institutas, įgyvendindamas Tarnybos strateginį tikslą, vykdė šias programas:

1.7 programa „Valstybinė maisto ir veterinarinė kontrolė“

Vyriausybės prioritetas – kelti žmonių gerovę, stiprinti šeimą, mažinti skurdą ir socialinę atskirtį, didinti geros kokybės užimtumą, užtikrinti sveiką ir saugią gyvenamąją aplinką, smarkiai sumažinti energijos ir šilumos suvartojimą modernizuojant ir atnaujinant daugiabučius namus, siekti tolesnės kaimo ekonominės ir socialinės plėtros.

Programos tikslai:

1. Vykdamas efektyvias gyvūnų ligų prevencijos priemones, užtikrinti gyvūnų užkrečiamųjų ligų ir zoonozių paplitimo mažėjimą.
2. Užtikrinti gyvūnų gerovės reikalavimų įgyvendinimą gyvūnų laikymo vietose, skerdyklose ir gyvūnus vežant.
3. Užtikrinti valstybinę maisto kontrolę visuose maisto tvarkymo etapuose, kad tiekiamas rinkai ir eksportuojamas maistas atitiktų teisės aktų nustatytus saugos, kokybės, ženklinimo ir kitus privalomuosius reikalavimus.
4. Užtikrinti, kad rinkai būtų tiekiami geros kokybės, saugūs, nekenksmingi gyvūnams ir aplinkai pašarai.
6. Užtikrinti, kad Lietuvos Respublikos rinkoje būtų saugūs, geros kokybės, efektyvūs ir nustatytuosius reikalavimus atitinkantys veterinariniai vaistai ir biocidai.
7. Apsaugoti Lietuvos Respublikos ir Europos Bendrijos teritoriją nuo nesaugaus maisto, pašarų, gyvūnų užkrečiamųjų ligų ir užtikrinti transportuojamų gyvūnų gerovės kontrolę.
8. Siekiant optimizuoti rizikos valdymą maisto ir veterinarijos srityse bei informacijos teikimą apie pavojus vartotojams ir socialiniams partneriams, vykdyti rizikos vertinimą.

Programos uždaviniai:

1.7.1.1. Lietuvos teritorijoje likviduoti pasiutligę tarp naminių gyvūnų ir sumažinti laukinių gyvūnų pasiutligės paplitimą.

1.7.1.2. Sumažinti gyvūnų užkrečiamųjų ligų paplitimą šalyje.

1.7.2.1. Atliekant gyvūnų gerovės kontrolę, pagrįstą rizikos vertinimu, siekti pagerinti gyvūnų gerovę juos auginant, transportuojant, skerdžiant.

1.7.3.1. Tobulinant valstybinės maisto kontrolės atlikimą, nustatyti nekokybiškų ir nesaugių maisto produktų, taip pat maisto klastojimo atvejus, siekiant apsaugoti vartotojų interesus, susijusius su maisto vartojimu.

1.7.4.1. Parengti pašarų ir pašarus tvarkančių subjektų kontrolės programą. Kontroluoti pašarų saugos reikalavimų įgyvendinimą visuose pašarų tvarkymo etapuose.

1.7.6.1. Tobulinti veterinarinių vaistų ir veterinarinės paskirties biocidų gamybos, teikimo į rinką ir naudojimo kontrolę.

1.7.7.1. Užtikrinti, kad importuojamos į Lietuvos Respubliką tuo pačiu ir į Europos Bendriją, taip pat tranzitu gabenamos ir eksportuojamos Tarnybos kontroliuojamos prekės atitiktų teisės aktų reikalavimus ir nesukeltų pavojaus žmonių ir gyvūnų sveikatai.

1.7.8.1. Teikti mokslinę informaciją ir techninę pagalbą, siekiant užtikrinti rizikos valdymą maisto ir pašarų saugos ir veterinarijos srityse bei informacijos teikimą vartotojams ir socialiniams partneriams.

Programos priemonės:

1.7.1.1.1. Vykdyti pasiutligės likvidavimo programą ir prevenciją.

Veiksmai:

1. Atlikti laukinių gyvūnų vakcinacijos nuo pasiutligės efektyvumo tyrimus.
2. Atlikti naminių gyvūnų vakcinacijos nuo pasiutligės tyrimus.
3. Atlikti pasiutlige įtariamų gyvūnų tyrimus, siekiant nustatyti pasiutligę.

1.7.1.1.2. Bendradarbiauti su tarptautinėmis organizacijomis ir kitomis kompetentingomis institucijomis.

Veiksmai:

1. Dalyvauti Europos maisto saugos tarnybos ekspertų darbo grupėse.
2. Dalyvauti Europos Komisijos ekspertų darbo grupėse.
3. Dalyvauti Europos referentinių laboratorijų ekspertų darbo grupėse.
4. Dalyvauti Europos vaistų agentūros komitetuose ir ekspertų darbo grupėse.
5. Dalyvauti Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacijos generalinėje asamblėjoje, konferencijose ir ekspertų darbo grupėse.
6. Dalyvauti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos ir kitų šalies kompetentingų tarnybų ekspertų darbo grupėse.

7. Bendradarbiauti su Europos maisto saugos tarnyba vykdant rizikos vertinimo projektus pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 36 straipsnį.

1.7.1.2.1. Vykdyti pavojingų užkrečiamųjų gyvūnų ligų stebėsenos ir kontrolės programą.

Veiksmai:

1. Atlikti gyvūnų gaišenų patologinius anatominius ir audinių ir organų histopatologinius tyrimus, siekiant nustatyti ligos ar gaišimo priežastis.

2. Atlikti gyvūnų užkrečiamųjų ligų sukėlėjų serologinius, mikrobiologinius, virusologinius ir molekulinis tyrimus, siekiant nustatyti jų paplitimą gyvūnų bandose ar pulkuose.

3. Atlikti serologinius, virusologinius ir molekulinis tyrimus, siekiant nustatyti klasikinio kiaulių maro, afrikinio kiaulių maro, paukščių gripo, Niukaslio ligos, snukio ir nagų ligos, vezikulinės kiaulių ligos, Aujeskio ligos sukėlėjų paplitimą gyvūnams.

4. Atlikti gyvūnų tyrimus, siekiant nustatyti gyvūnų ir gyvūnų bandų sveikatos būklę.

1.7.1.2.2. Vykdyti zoonozių stebėsenos ir kontrolės programą.

Veiksmai:

1. Vykdyti salmonelių kontrolės tėviniuose, vištų dedeklių, broilerių ir kalakutų pulkuose programą.

1.7.1.2.3. Vykdyti mėlynojo liežuvio ligos stebėseną, prireikus, esant reikalui, gyvulius vakcinuoti nuo šios ligos.

Veiksmai:

1. Vykdyti mėlynojo liežuvio ligos serologinės, virusologinės ir entomologinės stebėsenos programą.

1.7.1.2.6. Įvertinti ir atnaujinti pavojingų užkrečiamųjų gyvūnų ligų neatidėliotinių priemonių planus, pagal kuriuos, nustačius užkrečiamųjų gyvūnų ligų protrūkius, būtų taikomi veiksmai, užtikrinantys efektyvų protrūkio likvidavimą.

Veiksmai:

1. Dalyvauti mokymuose dėl pavojingų užkrečiamųjų gyvūnų ligų neatidėliotinių priemonių planų taikymo.

2. Atnaujinti gyvūnų užkrečiamųjų ligų sukėlėjų nustatymo neatidėliotinių priemonių planus.

1.7.1.2.7. Įvertinti užkrečiamųjų ligų paplitimo riziką.

Veiksmai:

1. Atlikti patologinius anatominius, histopatologinius, mikrobiologinius, virusologinius, bakteriologinius, serologinius ir molekulinis tyrimus, siekiant įvertinti užkrečiamųjų ligų sukėlėjų paplitimą.

2. Atlikti užkrečiamųjų ligų sukėlėjų epidemiologinę analizę siekiant nustatyti galimą išplitimo riziką.

1.7.1.2.8. Tobulinti veterinarijos informacijos valdymo sistemą.

Veiksmai:

1. Teikti pastabas dėl veterinarijos informacijos valdymo sistemos tobulinimo.

1.7.2.1.1. Atlikti gyvūnų gerovės reikalavimų įgyvendinimo rizikos vertinimą.

Veiksmai:

1. Atlikti gyvūnų laikymo, šėrimo, vežimo ir naudojimo techninių reikalavimų analizę, siekiant įvertinti riziką gyvūnų gerovei.

1.7.3.1.3. Atnaujinti ir vykdyti medžiagų liekanų gyvūnuose ir gyvūniniuose produktuose stebėsenos planą, įgyvendinantį EK teisės aktų reikalavimus.

Veiksmai:

1. Rengti metinio medžiagų liekanų gyvūnuose ir gyvūniniuose maisto produktuose stebėsenos plano projektą.

2. Dalyvauti Europos Komisijos organizuojamose ES šalių narių ekspertų darbo grupėse medžiagų liekanų stebėsenos gyvūnuose ir gyvūniniuose maisto produktuose klausimais.

3. Rengti metinio medžiagų liekanų stebėsenos gyvūnuose ir gyvūniniuose maisto produktuose plano įgyvendinimo nurodymų projektą. Teikti metodinę pagalbą kompetentingoms institucijoms ir laboratorijoms medžiagų liekanų stebėsenos gyvūnuose ir gyvūniniuose maisto produktuose vykdymo klausimais.

4. Atlikti medžiagų liekanų gyvūnuose ir gyvūniniuose produktuose laboratorinius tyrimus.

1.7.3.1.4. Atnaujinti ir vykdyti augalinių maisto produktų taršos stebėsenos programą.

Veiksmai:

1. Atlikti augalinių maisto produktų mėginių laboratorinius tyrimus pesticidų, akrilamido, furano liekanoms nustatyti pagal reglamentą (EB) Nr. 396/2005, teikti išvadas apie tirtu augalinio maisto produkto atitiktį teisės aktų reikalavimams.

2. Derinti su teritorinėmis VMVT mėginių ėmimo ir jų pristatymo į Instituto Laboratorijos departamentą grafikus – planus.

3. Rengti atliktų laboratorinių tyrimų ataskaitas ir teikti jas kas metų ketvirtį VMVT Veterinarijos sanitarijos ir maisto skyriui.

4. Dalyvauti EK metinės ataskaitos rengime.

5. Diegti pesticidų liekanų nustatymo metodus, rengti kokybės procedūras pesticidų liekanų analizei, pesticidų tarpusavio sąveikai tiriamame mišinyje, analitinio metodo tinkamumui ir pakartojimui bei rezultatams įvertinti.

6. Dalyvauti referentinių laboratorijų veikloje kaip nacionalinė referentinė laboratorija.

7. Atstovauti Lietuvai ES, EFSA posėdžiuose pesticidų tyrimų srityje.

1.7.3.1.5 Vykdyti viešai tiekiamo geriamojo vandens saugos ir kokybės rodiklių stebėseną.

Veiksmai:

1. Atlikti viešai tiekiamo geriamojo vandens cheminius ir mikrobiologinius tyrimus.

1.7.3.1.6. Vykdyti importuojamo negyvūninio ir įvežamo gyvūninio maisto kontrolę.

Veiksmai:

1. Atlikti importuojamo negyvūninio ir įvežamo gyvūninio maisto mikrobiologinius, cheminius, radiologinius, molekulinis ir juslinius tyrimus.

1.7.4.1.2. Atlikti pašarų laboratorinius tyrimus, siekiant įvertinti pašarų saugą ir kokybę.

Veiksmai:

1. Parengti metinį pašarų stebėsenos ir kontrolės plano projektą.

2. Atlikti pašarų mikrobiologinius, cheminius, radiologinius ir molekulinis tyrimus, siekiant nustatyti pašarų mikrobinę taršą, nepageidaujamas medžiagas pašaruose ir pašarų ženklinimo neatitikimus.

1.7.4.1.3. Atlikti rizikos vertinimą, siekiant vykdyti efektyvią pašarų kontrolę.

Veiksmai:

1. Atlikti pašarų mikrobiologinių, cheminių ir molekulinis tyrimų analizę, siekiant nustatyti galimą riziką gyvūnų sveikatai ir gerovei.

1.7.6.1.1. Parengti vieningą Lietuvos Respublikos kontrolės veterinarinių vaistų ir veterinarinės paskirties biocidų gamybos, teikimo į rinką ir naudojimo kontrolės programą.

Veiksmai:

1. Dalyvauti rengiant vieningą Lietuvos Respublikos kontrolės veterinarinių vaistų ir veterinarinės paskirties biocidų gamybos, teikimo į rinką ir naudojimo kontrolės programą.

2. Vykdyti veterinarinių vaistų ir veterinarinės paskirties biocidų sąrankų vertinimą siekiant nustatyti kokybę, saugumą ir efektyvumą.

3. Tvarkyti Lietuvos veterinarinių vaistų registrą.

4. Tvarkyti veterinarinės paskirties biocidų registrą.

5. Tvarkyti veterinarinių vaistų ir veterinarinės paskirties biocidų archyvą.

1.7.6.1.2. Kontroliuoti veterinarinių vaistų gamybą, tiekimą į rinką ir naudojimą gyvūnų gydymui ir ligų prevencijai.

Veiksmai:

1. Atlikti veterinarinių vaistų kokybės, saugumo ir efektyvumo vertinimą.
2. Atlikti veterinarinių vaistų rinkos analizę.

1.7.6.1.3. Kontroliuoti veterinarinės paskirties biocidų gamybą, tiekimą į rinką ir naudojimą.

Veiksmai:

1. Atlikti veterinarinės paskirties biocidų kokybės, saugumo ir efektyvumo vertinimą.
2. Atlikti veterinarinės paskirties biocidų rinkos analizę.

1.7.6.1.4. Pagal nustatytus reikalavimus vykdyti veterinarinių vaistų ir veterinarinės paskirties biocidų autorizaciją.

Veiksmai:

1. Vykdyti veterinarinių vaistų ir veterinarinės paskirties biocidų autorizaciją.

1.7.7.1.1. Pasienio veterinarijos postuose atlikti importuojamų Tarnybos kontroliuojamų prekių dokumentų, atitikties ir fizinį, tikrinimus, pagrįstai imti mėginius ir siųsti juos laboratoriniams tyrimams. Nustačius nesaugų maistą ar pašarus, apie tai nedelsiant pranešti per EK RASFF sistemą.

Veiksmai:

1. Atlikti įvežamo gyvūninio maisto mikrobiologinius, cheminius, radiologinius ir juslinius tyrimus.
2. Atlikti pašarų mikrobiologinius, cheminius, radiologinius ir molekulinis tyrimus, siekiant nustatyti pašarų mikrobinę taršą, nepageidaujamas medžiagas pašaruose ir pašarų ženklavimo neatitikimus.

1.7.7.1.3. Pasienio veterinarijos postuose tikrinti kiekvieno įvežamo gyvūno sveikatos būklę, esant reikalui – siuntas sulaikyti, atlikti papildomus tyrimus arba gražinti.

Veiksmai:

1. Atlikti įvežamų gyvūnų serologinius, bakteriologinius, virusologinius ir molekulinis tyrimus, siekiant nustatyti sveikatos būklę.

1.7.8.1.1. Teikti mokslinę ir techninę pagalbą maisto saugos klausimais „nuo lauko iki stalo“.

Veiksmai:

1. Teikti mokslinę informaciją ir mokslinę bei techninę pagalbą cheminių teršalų maisto produktuose, maisto mikrobiologinio užterštumo, maisto priedų, papildų bei naujų maisto produktų, genetiškai modifikuotų organizmų ir jų produktų srityse.

2. Teikti mokslinę informaciją ir mokslinę bei techninę pagalbą nepageidaujamų medžiagų pašaruose, pašarų mikrobiologinio užterštumo, pašarų priedų, gyvūnų ligų ir zoonozių, veterinarinių vaistų ir veterinarinės paskirties biocidų kokybės, saugumo ir efektyvumo srityse.

1.7.8.1.2. Vertinti medžiagų, produktų ir teiginių riziką.

Veiksmai:

1. Maisto priedų salotose nustatymo tyrimo duomenų analizė.
2. Duomenų apie atskirų maisto produktų grupių sudėtį, energinę vertę ir kt. kaupimas, analizė, palyginimas.
3. Atskirų valstybinių programų įgyvendinimo analizė, rekomendacijų dėl programų tikslingumo parengimas.
4. Produktų, tirtų iš maisto kilmės protrūkių kilimo vietų, duomenų analizė.
5. Pieno produktų su gyvomis bakterijomis sudedamųjų dalių analizė.
6. Zoonozių rizikos vertinimas, duomenų analizė, rekomendacijų rengimas.

1.7.8.1.3. Kaupti, platinti ir analizuoti mokslinę informaciją.

Veiksmai:

1. Rinkti rizikos vertinimo, mokslo ir kitų šalies ir užsienio kompetentingų institucijų informaciją maisto ir pašarų bei veterinarijos rizikos vertinimo klausimais.

1.7.8.1.4. Rengti rizikos vertinimo metodikas.

Veiksmai:

1. Atnaujinti rizikos vertinimo gaires atsižvelgiant į Europos maisto saugos tarnybos rekomendacijas.

1.7.8.1.5. Bendradarbiauti su socialiniais partneriais ir vartotojais rizikos vertinimo klausimais.

Veiksmai:

1. Rengti informacinius pranešimus rizikos vertinimo klausimais.
2. Mokslinius ir techninius rizikos vertinimo pranešimus skelbti Instituto interneto svetainėje ir kitose visuomenės informavimo priemonėse.

1.7.8.1.6. Organizuoti mokslines konferencijas, seminarus ir mokymus rizikos vertinimo klausimais.

Veiksmai:

1. Pristatyti epidemiologinės analizės rezultatus konferencijose, seminaruose ir mokymuose.

1.7.8.1.7. Rengti ir dalyvauti rengiant nacionalinius ir tarptautinius mokslinius projektus rizikos vertinimo srityje, juos vykdyti ir administruoti.

Veiksmai:

1. Dalyvauti Europos maisto suvartojimo stebėsenos programoje.

1.7.8.1.8. Rengti ir dalyvauti rengiant mokslinius tyrimus, juos vykdyti ir administruoti.

Veiksmai:

1. Rengti ir dalyvauti rengiant mokslinius tyrimus rizikos vertinimo klausimais.

Vykdamą programą ginami vartotojų interesai maisto ir su maistu susijusių paslaugų teikimo srityje, siekiant užtikrinti, kad šalyje gaminamas ir parduodamas maistas būtų saugus ir kokybiškas, tiekiamos viešojo maitinimo paslaugos būtų saugios, nesukeltų žmonių susirgimų. Todėl pagal šią programą 2010 m. buvo vykdoma maisto tvarkymo subjektų kontrolė, augalinės ir gyvūninės kilmės maisto produktų cheminės, mikrobiologinės ir radiologinės taršos stebėseną. Laboratoriniai tyrimai buvo atliekami Institute.

Lietuvos siena yra ES rytinė siena su trečiosiomis šalimis, todėl ši programa svarbi vykdamą Tarnybos kontroliuojamų prekių importo ir tranzito kontrolę. Siekiant, kad valstybinė maisto ir veterinarinė kontrolė būtų atliekama tikslingai ir valstybės lėšos patikrinimams atlikti būtų panaudojamos efektyviai, Institutas 2010 m. atliko mokslinį rizikos vertinimą maisto ir veterinarinės srityse. Todėl vadovaujantis rizikos vertinimo išvadomis, buvo priimami adekvatūs sprendimai, susiję su maisto ar pašarų tiekimo į rinką ribojimu, gyvūnų judėjimu ir eksportu.

Lietuvos Respublikoje vykdomos gyvūnų užkrečiamųjų ligų, gyvūnų gerovės, šalutinių gyvūninių produktų, pašarų ir veterinarinės medicinos produktų kontrolės programos parengtos pagal ES teisės aktų reikalavimus, kurios užtikrina gyvūnų sveikatos apsaugą, gyvūnų gerovės reikalavimų įgyvendinimą ir maisto saugą. Įgyvendinant programos priemones, Institutas 2010 m. padėjo Tarnybai užtikrinti gyvūnų užkrečiamųjų ligų ir zoonozijų stebėseną ir kontrolę bei gyvūnų gerovę, likviduoti gyvūnų užkrečiamųjų ligų protrūkius, taikyti biologinės saugos priemones gyvūnų užkrečiamųjų ligų prevencijai, atliekant laboratorinius tyrimus. Įgyvendinant pasiutligės likvidavimo programą, 2010 metais buvo atliekami laboratoriniai tyrimai, siekiant nustatyti pasiutligę. Nustatyti 33 pasiutligės atvejai. Siekiant įvertinti užkrečiamųjų gyvūnų ligų paplitimą, 2010 m. buvo atliekami laboratoriniai tyrimai dėl užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų, galvijų bruceliozės ir

tuberkuliozės, enzootinės galvijų leukozės, snukio ir nagų ligos, vezikulinės kiaulių ligos, klasikinio kiaulių maro, Aujeskio ligos, mėlynojo liežuvio ligos.

Įgyvendinant Medžiagų liekanų gyvūnuose ir gyvūniniuose maisto produktuose stebėsenos planą, Augalinių maisto produktų taršos stebėsenos programą, Patvirtinamųjų valstybinių maisto produktų mėginių tyrimų planą bei siekiant nustatyti nekokybiškus ir nesaugius maisto produktus, 2010 metais atlikta 7761 valstybinių maisto produktų mėginių laboratorinių tyrimų, ištirta 225 viešai tiekiamo geriamojo vandens mėginių.

Pašarai – vienas iš esminių faktorių, turinčių įtakos gyvūnų sveikatai ir gerovei bei žmonių maistui naudojamų gyvūninės kilmės maisto produktų saugai ir kokybei, taip pat ir aplinkos apsaugai. Užtikrinant Lietuvos vartotojų interesų apsaugą, vykdant efektyvią pašarų kontrolę bei siekiant įvertinti pašarų saugą ir kokybę, 2010 m. atlikta 371 pašarų mėginių laboratorinis tyrimas.

Bet kuris veterinarinis vaistas, skirtas gyvūnams gydyti ar ligų profilaktikai, į rinką turi būti teikiamas tik jį įvertinus ir užregistravus. Registracija tai ilga ir daug apimanti procedūra, kuri sukurta apsaugoti gyvūnus, aplinką ir visuomenę nuo nekokybiškų ir nesaugių vaistų. Siekiant užtikrinti, kad Lietuvos Respublikos rinkoje būtų saugūs, geros kokybės, efektyvūs ir nustatytuosius reikalavimus atitinkantys veterinariniai vaistai ir biocidai, Institute buvo atliekami veterinarinių vaistų ir veterinarinės paskirties biocidų kokybės, saugumo ir efektyvumo vertinimas, tvarkomas Lietuvos Respublikos veterinarinių vaistų registras ir autorizuotų veterinarinės paskirties biocidų sąrašas užregistruota ir perregistruota 528 veterinariniai vaistai ir veterinariniai biocidai.

Institutas 2010 metais parengė 37 mokslines nuomones maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo srityje. Siekiant sustiprinti rizikos vertintojų ir rizikos valdytojų ryšį, 2010 m. teikta mokslinė informacija ir mokslinė bei techninė pagalba maisto ir veterinarijos srityse.

1.81 programa „Specialioji maisto tvarkymo valstybinės veterinarinės priežiūros programa“

Vyriausybės prioritetas – kelti žmonių gerovę, stiprinti šeimą, mažinti skurdą ir socialinę atskirtį, didinti geros kokybės užimtumą, užtikrinti sveiką ir saugią gyvenamąją aplinką, smarkiai sumažinti energijos ir šilumos suvartojimą modernizuojant ir atnaujinant daugiabučius namus, siekti tolesnės kaimo ekonominės ir socialinės plėtros.

Programos tikslas – užtikrinti gyvūnų užkrečiamųjų ligų nustatymą, veterinarinių vaistų ir veterinarinių biocidų saugumo, efektyvumo ir kokybės tyrimus bei maisto ir pašarų saugumo ir kokybės tyrimus.

Programos uždavinys:

1.81.1.1. Užtikrinti gyvūnų gaišenu, organų, kraujo ir pieno mėginių dėl užkrečiamųjų ligų, pašarų, veterinarinių vaistų, maisto saugos ir kokybės rodiklių tinkamą laboratorinį ištyrimą bei teisės aktų nustatyta tvarka įvertinti laboratorinių tyrimų rezultatus.

Programos priemonės:

1.81.1.1.1. Atlikti gyvūnų mėginių bakteriologinius, cheminius, serologinius ir virusologinius tyrimus, gyvūnų gaišenu patologinius anatominius tyrimus, gyvūnų audinių patologinius anatominius ir histopatologinius, bakteriologinius, parazitologinius, virusologinius bei molekulinis tyrimus.

Veiksmai:

1. Atlikti gyvūnų mėginių bakteriologinius, cheminius, serologinius ir virusologinius tyrimus, gyvūnų gaišenu patologinius anatominius tyrimus, gyvūnų audinių patologinius anatominius ir histopatologinius, bakteriologinius, parazitologinius, virusologinius bei molekulinis tyrimus.

1.81.1.1.2. Atlikti veterinarinių vaistų ir veterinarinės paskirties biocidų mėginių kokybės tyrimus.

Veiksmai:

1. Atlikti veterinarinių vaistų ir veterinarinės paskirties biocidų kokybės laboratorinius tyrimus.

1.81.1.1.3. Atlikti teršalų maisto produktuose ir nepageidaujamų medžiagų pašaruose mėginių kokybės tyrimus.

Veiksmai:

1. Atlikti teršalų maisto produktuose ir nepageidaujamų medžiagų pašaruose laboratorinius tyrimus.

1.81.1.1.4. Išlaikyti ir plėsti akreditacijos sritis, diegti naujas tyrimų metodikas.

Veiksmai:

1. Plėsti akreditacijos sritis, diegiant naujas laboratorinių tyrimų metodikas.

1.81.1.1.5. Bendradarbiauti su Europos Sąjungos šalių nacionalinėmis referentinėmis laboratorijomis naujų tyrimo metodikų ir tyrimų srityse.

Veiksmai:

1. Bendradarbiauti su Europos Sąjungos šalių nacionalinėmis referentinėmis laboratorijomis naujų tyrimo metodikų ir tyrimų srityse.

1.81.1.1.6. Dalyvauti ES institucijų ekspertų darbo grupėse, ES centrinių referentinių laboratorijų organizuotose darbo grupėse, nacionaliniuose ir tarptautiniuose projektuose, renginiuose ir mokymuose.

Veiksmai:

1. Dalyvauti Europos maisto saugos tarnybos ekspertų darbo grupėse.
2. Dalyvauti Europos Komisijos ekspertų darbo grupėse.
3. Dalyvauti Europos Sąjungos referentinių laboratorijų ekspertų darbo grupėse.
4. Dalyvauti Europos vaistų agentūros komitetuose ir ekspertų darbo grupėse.

1.81.1.1.7. Organizuoti nacionalinius ir tarptautinius mokymus šalies ir užsienio maisto ir saugos veterinarijos bei laboratorijų specialistams.

Veiksmai:

1. Organizuoti mokymus šalies ir užsienio maisto saugos ir veterinarijos specialistams.
2. Organizuoti mokymus šalies ir užsienio laboratorijų specialistams.

1.81.1.1.8. Įsigyti ilgalaikį turtą modernizuojant Instituto ir kitas laboratorijas.

Veiksmai:

1. Organizuoti laboratorinės įrangos įsigijimą.

Programa skirta užtikrinti gyvūnų užkrečiamųjų ligų nustatymą, veterinarinių vaistų ir veterinarinės paskirties biocidų saugumo, efektyvumo ir kokybės tyrimus bei maisto ir pašarų saugumo ir kokybės tyrimus akredituotais laboratoriniais tyrimų metodais. Gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėseną ir kontrolę, veterinarinių vaistų ir veterinarinės paskirties biocidų saugumo, efektyvumo ir kokybės tyrimus bei maisto ir pašarų saugos ir kokybės tyrimus atlieka Instituto nacionalinės referentinės bakteriologinių, cheminių, maisto produktų mikrobiologinių, molekulinės biologijos ir genetiškai modifikuotų organizmų, patologinių anatominių ir histologinių, radiologinių, serologinių, virusologinių tyrimų laboratorijos bei Tarnybos pavaldžių įstaigų laboratorijos. Atliekant valstybinę maisto / pašarų ir veterinarinę kontrolę svarbu atlikti laboratorinius tyrimus, kurių rezultatai būtų neginčijami ir pripažįstami visame pasaulyje. Tai svarbu kompetentingoms institucijoms priimant sprendimus gyvūnų ligų prevencijos, kontrolės ir likvidavimo bei maisto ir pašarų saugos klausimais, siekiant užtikrinti Lietuvos ūkio subjektų konkurencingumą ir prekybos santykius su užsienio šalimis. Kokybės sistema yra nuolat tobulinama, plečiamos akreditacijos sritys. Tai užtikrina veiklos ir taikomų analizės metodų atitikimą ES ir tarptautiniams reikalavimams. Rusijos Federacijos akreditacija suteikia teisę sertifikuoti į Rusiją eksportuojamus maisto produktus. Tai padeda optimizuoti Lietuvos verslo subjektų veiklą. Vykdam šią programą siekiama tobulinti ir modernizuoti laboratorijų techninę bazę, tyrimų metodikas bei kelti darbuotojų kvalifikaciją. Institutas aktyviai dalyvauja nacionalinėse ir tarptautinėse programose, organizuoja šalies ir

užsienio specialistų mokymus. Institutas teikia techninę pagalbą Lietuvos kompetentingoms institucijoms rizikos valdymo klausimais. Instituto veikla užtikrina Lietuvos ir ES ekonominės erdvės apsaugą.

Įgyvendinant minėtą programą, 2010 m. buvo atliekami užkrečiamųjų gyvūnų ligų, maisto, veterinarinių preparatų, pašarų laboratorinius tyrimai. Siekiant užtikrinti akredituotą laboratorinių tyrimų atlikimą, Institutas bendradarbiauja su Europos maisto saugos ir Europos vaistų agentūromis, Lietuvos ir užsienio šalių kompetentingomis tarnybomis ir rizikos vertinimo institucijomis bei mokslo ir mokymo įstaigomis ir organizacijomis informacijos mainų ir rizikos vertinimo srityse, todėl stiprinant darbuotojų įgūdžius, 2010 m. Instituto specialistai vyko į mokymus, dalyvavo tarptautinėse programose ir moksliniuose projektuose.

1.2. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos programa „Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos sistemos administravimas ir tobulinimas“

Programos tikslai:

1.2.1. Užtikrinti Tarnybos ir jai pavaldžių įstaigų darbo efektyvumą.

1.2.2. Užtikrinti, kad į nacionalinę teisę būtų laiku perkelti ir sklandžiai įgyvendinami ES teisės aktai ir jų pakeitimai, stiprinti Tarnybos bendradarbiavimą su ES institucijų darbo organais, ES ir trečiųjų valstybių kompetentingomis institucijomis.

Programos uždaviniai:

1.2.1.1. Gerinti Tarnybai pavaldžių įstaigų atliekamos valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės kokybę, užtikrinti efektyvų ir centralizuotą Tarnybai pavaldžių įstaigų vykdomos valstybinės kontrolės koordinavimą ir tinkamą kontrolės objektų paskirstymą remiantis rizikos valdymu.

1.2.1.2. Stiprinti Tarnybos ir jai pavaldžių įstaigų komunikaciją su visuomene ir verslo subjektais, didinti visų socialinių partnerių pasitikėjimą Tarnybos vykdoma veikla.

1.2.2.1. Stiprinti ir skatinti Tarnybos atstovavimą šaliai ES institucijų gyvūnų sveikatos, gerovės ir maisto grandinės darbo organuose pagal pirmininkaujančių šalių (2010 m. Ispanija ir Belgija) patvirtintus pirmininkavimo prioritetus, atitinkančius šalies prioritetus maisto ir veterinarijos teisės srityje.

1.2.2.2. Didinti Lietuvos Respublikos pripažinimą ES ir pasaulyje pagal Tarnybos kompetencijai priskirtas sritis.

1.2.2.3. Skatinti Tarnybos socialinių partnerių dalyvavimą ES teisėkūros procese, siekiant efektyviau užtikrinti lietuviško produkto ir gyvulių teikimą tiek į Bendrijos, tiek į trečiųjų šalių rinkas, tuo siekiant, kad kuo daugiau verslo subjektų žinotų, kas vyksta ES ir išreikštų pritarimą arba nepritarimą ES iniciatyvoms.

1.2.2.4. Spartinti priimtų naryste ES įsipareigojimų Tarnybos srityje vykdymą, siekiant užtikrinti stabilios ir dalykiškos kontrolės institucijos įvaizdį ES.

1.2.2.5. Vykdyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintame Lietuvos pasirengimo pirmininkauti ES 2008–2013 metais veiksmų plane numatytus veiksmus.

Programos priemonės:

1.2.1.1.1. Akredituoti pagal tarptautinį standartą ISO/IEC 17020:2004 „Bendrieji įvairių tipų kontrolės įstaigų veikimo kriterijai“ dar neakredituotas pavaldžias įstaigas ir išlaikyti akreditaciją jau akredituotose.

Veiksmai:

1. Teikti mokslinę ir techninę pagalbą Tarnybos pavaldžių įstaigų akreditacijos srityje.

1.2.1.1.2. Rengti valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės planus ir programas, užtikrinančius kontrolės atlikimą laiku ir rizikingiausiuose ūkio subjektuose.

Veiksmai:

1. Teikti mokslinę ir techninę pagalbą rengiant valstybinės maisto ir veterinarijos kontrolės planus ir programas.

1.2.1.1.3. Rengti visų Tarnybai pavaldžių įstaigų darbo krūvio analizę, analizuoti kontrolės objektų riziką ir patikimumą, atitinkamai formuoti kontrolės principus, siekiamus rezultatus ir koordinuoti vieningą, pagrįstą rizikos vertinimu kontrolę šalyje.

Veiksmai:

1. Teikti mokslinę ir techninę pagalbą organizuojant valstybinės maisto ir veterinarijos kontrolės darbą atsižvelgiant į verslo subjektų riziką.

1.2.1.2.1. Organizuoti mokomojo (šviečiamojo) pobūdžio renginius ūkininkams ir verslo atstovams maisto ir veterinarinių reikalavimų klausimais.

Veiksmai:

1. Teikti mokslinę ir techninę pagalbą teikiant informaciją maisto ir pašarų saugos ir veterinarijos klausimais.

1.2.1.2.2. Rengti informacinius leidinius, rekomendacijas atskiroms vartotojų ir verslo grupėms.

Veiksmai:

1. Teikti mokslinę ir techninę pagalbą rengiant informacinius leidinius rizikos vertinimo ir valdymo klausimais.

1.2.1.2.3. Organizuoti susitikimus su vartotojų teisių gynimo organizacijomis ir asociacijomis, siekiant užtikrinti vartotojų interesų gynimą maisto ir veterinarijos srityse.

Veiksmai:

1. Teikti mokslinę ir techninę pagalbą teikiant informaciją maisto ir pašarų saugos ir veterinarijos klausimais.

1.2.2.1.1. Aktyviai dalyvauti ES institucijų gyvūnų sveikatos, gerovės ir maisto grandinės darbo organuose pagal pirmininkaujančios šalies patvirtintus pirmininkavimo prioritetus, teisės aktus, atitinkančius šalies prioritetus maisto ir veterinarijos teisės srityje.

Veiksmai:

1. Teikti mokslinę ir techninę pagalbą maisto ir pašarų saugos ir veterinarijos klausimais.

1.2.2.2.1. Parengti ir patvirtinti Tarnybos veiklos sričiai priskirtus nacionalinius teisės aktus ar jų pakeitimus.

Veiksmai:

1. Teikti mokslinę ir techninę pagalbą rengiant teisės aktų projektus maisto ir pašarų saugos ir veterinarijos klausimais.

1.2.2.2.2. Dalyvauti ES Dvynių ir kituose tarptautiniuose projektuose, kuriuose Tarnyba dalinsis patirtimi su kitų Rytų Europos šalių atitinkamomis institucijomis.

Veiksmai:

1. Teikti mokslinę ir techninę pagalbą rengiant dvynių ir techninius projektus maisto ir pašarų saugos ir veterinarijos klausimais.

1.2.2.3.1. Kelti Tarnybos ir jai pavaldžių įstaigų specialistų kvalifikaciją dėl aktyvaus atstovavimo Tarnybos prie prioritetinių priskirtuose ES institucijų gyvūnų sveikatos, gerovės ir maisto grandinės darbo organuose.

Veiksmai:

1. Teikti mokslinę ir techninę pagalbą rengiant mokymų programų projektus maisto ir pašarų saugos ir veterinarijos klausimais.

1.2.2.4.1. Didinti Tarnybos ir jai pavaldžių įstaigų administracinius ir derybinius gebėjimus ES institucijų darbo organuose.

Veiksmai:

1. Teikti mokslinę ir techninę pagalbą stiprinant kompetentingų tarnybų institucinius ir administracinius gebėjimus.

1.2.2.4.2. Organizuoti su ES institucijomis tarptautinius seminarus ir konferencijas maisto ir veterinarijos srityse.

Veiksmai:

1. Teikti mokslinę ir techninę pagalbą organizuojant tarptautinius seminarus ir konferencijas maisto ir veterinarijos srityse.

1.2.2.5.1. Organizuoti mokymus, reikalingus specialistų kvalifikacijai kelti dėl pasirengimo pirmininkauti Europos Sąjungoje 2013 m.

Veiksmai:

1. Dalyvauti pasirengimo pirmininkauti Europos Sąjungoje 2013 m. mokymuose.

1.2.2.5.2. Atlikti žmogiškųjų išteklių ir gebėjimo analizę dėl Lietuvos pasirengimo pirmininkauti ES 2013 metais.

Veiksmai:

1. Teikti techninę pagalbą atliekant žmogiškųjų gebėjimų pirmininkauti Europos Sąjungoje 2013 m. analizę.

Programa skirta Tarybos ir Instituto veiklos organizavimui, koordinavimui ir bendradarbiavimui su EK, kitų šalių kompetentingomis institucijomis ir socialiniais partneriais. Vykdam šią programą Taryba ir Institutas dalyvauja ES darbo organų veikloje, tarptautiniuose renginiuose, konferencijose, bendruose mokymų, kvalifikacijos tobulinimo projektuose, bendradarbiauja su trečiosiomis šalimis, stiprindami Lietuvos ryšius su užsienio šalimis ir taip prisidedami prie Lietuvos užsienio politikos įgyvendinimo.

Pagal šią programą nuolat tobulinamos informacinės sistemos, vykdoma informacijos sklaida visuomenei per masines informacijos priemones ir interneto svetaines, Tarybos leidžiamą naujienlaiškį „Nuo lauko iki stalo“. Programa reikalinga Tarybos ir Instituto specialistų administracinių gebėjimų stiprinimui, kvalifikacijos kėlimui, tobulinimui. Pagal šią programą bus rengiami Tarybos ir Instituto specialistai pirmininkavimui ES 2013 m.

Institutas, įgyvendindamas šios programos priemones, Tarybai padeda vykdyti efektyvų maisto ir veterinarinės kontrolės organizavimą, vadovaujantis 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 882/2004 nuostatomis. Pagal ES reikalavimus visos laboratorijos, atliekančios laboratorinius tyrimus maisto ir pašarų saugos, gyvūnų sveikatos kontrolei užtikrinti, turi būti akredituotos pagal standarto EN ISO/IEC 17025:2005 „Tyrimo, bandymų ir kalibravimo laboratorijų kompetencijai keliami bendrieji reikalavimai“ nuostatas. Institutas yra pirmoji Lietuvos institucija, gavusi tarptautinę akreditaciją pagal standarto LST EN ISO/IEC 17025:2005 reikalavimus. 2010 m. Institutas numato tobulinti kokybės sistemos efektyvumą, įdiegiant naujas kokybės sistemos procedūras.

1.71.11. Valstybinės maisto ir veterinarinės tarnybos programa „Specialioji užkrečiamųjų ligų kontrolė (ES lėšos)“

Programos tikslas:

1.71.11.1. Užtikrinti efektyvią gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėseną ir kontrolę su Europos Sąjungos teikiama finansine parama.

Programos uždavinys:

1.71.11.1. Užtikrinti, kad Lietuvos Respublikoje būtų vykdomos gyvūnų užkrečiamųjų ligų, finansuojamų ES lėšomis, stebėsenos ir kontrolės programos.

Programos priemonės:

1.71.11.1.1. Parengti užkrečiamųjų ligų, bendrai finansuojamų ES lėšomis, stebėsenos, kontrolės ir likvidavimo planą, užtikrinantį ES skiriamos paramos įgyvendinimą.

Veiksmai:

1. Teikti mokslinę ir techninę pagalbą rengiant gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėsenos, likvidavimo ir kontrolės programų, kofinansuojamų ES, projektus.

1.71.11.1.2. Vykdamant užkrečiamųjų gyvūnų ligų, bendrai finansuojamų ES lėšomis, stebėsenos, kontrolės ir likvidavimo planą, imti mėginius ir atlikti laboratorinius tyrimus gyvūnų užkrečiamosioms ligoms nustatyti.

Veiksmai:

1. Atlikti laboratorinius tyrimus, siekiant nustatyti gyvūnų užkrečiamųjų ligų sukėlėjus.

1.71.11.1.3. Vakcinuotigyvūnų nuo pasiutligės ir taikyti kitas šios ligos likvidavimo priemones.

Veiksmai:

1. Atlikti vakcinacijos nuo pasiutligės epidemiologinę analizę.

Gyvūnų užkrečiamųjų ligų sukėlėjų plitimą įtakoja prekybos maisto produktais ir gyvūnais globalizacija. Kontroliuojant gyvūnų užkrečiamąsias ligas, mažinamas ligų išplitimo pavojus ne tik Lietuvos Respublikoje, bet ir ES. Gyvūnų sveikatos apsauga ir maisto sauga yra prioritetinės sritys, kurioms skiriamas ypatingas dėmesys ES.

Lietuvos Respublika, įgyvendindama ES teisės aktų reikalavimus, siekia gauti finansinę paramą gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolei. 2010 metais EK suteikė finansinę paramą Lietuvai užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų ir paukščių gripo stebėsenai, pasiutligės ir enzootinės galvijų leukozės likvidavimui. Viena svarbiausių šios kontrolės priemonių yra gyvūnų užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų laboratorinė stebėseną, kad būtų užtikrintas gyvūnų ir gyvūninių produktų tiekimas ES rinkai bei eksportas į trečiąsias šalis.

IV. ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETAI

Institutas numato vykdyti Tarnybos programas „Valstybinė maisto ir veterinarinė kontrolė“ bei „Specialioji maisto tvarkymo valstybinės veterinarinės priežiūros programa“. 2011 m. Institutas planuoja toliau dirbti maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo srityse – organizuoti rizikos vertinimą, vykdyti rizikos vertinimo programas, teikti mokslinę ir techninę pagalbą rizikos valdytojams bei informaciją apie riziką vartotojams bei socialiniams partneriams. Instituto esminis uždavinys yra teikti mokslinę ir techninę pagalbą Tarnybai, kuri įgyvendina maisto ir pašarų saugos bei gyvūnų sveikatos ir gyvūnų gerovės reikalavimus. Institutas ketina rengti ir vykdyti mokslinius projektus, teikti mokslines nuomones bei informacinius pranešimus maisto ir pašarų saugos ir kokybės klausimais.

Svarbia prioritete sritimi išlieka bendradarbiavimas su Europos Komisija, Europos maisto saugos tarnyba, Europos vaistų agentūra bei kitomis šalies bei užsienio kompetentingomis ir mokslo institucijomis rizikos vertinimo klausimais.

Veterinarinių vaistų bei veterinarinės paskirties biocidų kokybės, efektyvumo bei saugumo ekspertizę – išlieka prioritete sritimi. Planuojama įsisavinti ES lėšas skirtas gyvūnų užkrečiamųjų ligų ir maisto saugos stebėsenai, rengti valstybinės stebėsenos ir kontrolės planus. Institute numatoma stiprinti materialinę bazę, žmogiškuosius išteklius ir jų gebėjimus, keliant specialistų kvalifikaciją, informacinių technologijų diegimą. Institutas planuoja stiprinti visuomenės informavimą maisto ir pašarų saugos ir kokybės klausimais. Instituto specialistams numatoma organizuoti mokymus, reikalingus pasirengti pirmininkauti Europos Tarybai 2013 m. Planuojama toliau tobulinti Instituto kokybės vadybos sistemą, gerinti darbo organizavimą ir darbo aplinką.

Direktorius

Gediminas Pridotkas